

GMINNE NOWINY

SOLIDARNI
Z UKRAINA

Kwartalnik Gminy Lipnica Wielka
www.lipnicawielka.pl

Egzemplarz bezpłatny
Kwiecień, Nr 1 (840)/2022

ORAWA Z NIEPODLEGŁĄ 1918 - 1924

Drodzy Mieszkańcy Gminy Lipnica Wielka.

*Z okazji Świąt Zmartwychwstania Pańskiego
życzymy Wam miłości, radości i spokoju.*

*Niech te święta będą prawdziwym przeżyciem,
umocnieniem polskiej i chrześcijańskiej tradycji.*

*Wierzmy, że nie zabraknie obfitości na świątecznym stole, dopisze dobre
zdrowie i wszelką pomyślność, a chwile spędzone z najbliższymi
w rodzinnym gronie przyniosą moc pozytywnych doświadczeń i emocji.*

*Niech Zmartwychwstały Jezus Chrystus nam wszystkim błogosławi
i przywraca nadzieję na lepsze jutro.*

Andrzej Karkoszka
Przewodniczący Rady Gminy
Lipnica Wielka

Mateusz Lichosyt
Wójt Gminy
Lipnica Wielka

Spis treści:

Szanowni Mieszkańcy Lipnicy Wielkiej, Kiczor, drodzy Goście!	3
Rok 2022 w Gminie Lipnica Wielka rokiem Józefiny Mikowej i Piotra Borowego	4
Laury Babiogórskie	5
Zakończenie realizacji projektu „Na Lipnicy dobrze”. 6	6
17. rocznica śmierci Św. Jana Pawła II	7
W roku 2021 odeszli od nas	8
Budżet gminy na rok 2022	9
Podjęte uchwały Rady Gminy Lipnica Wielka	10
Podsumowanie inwestycji w Gminie Lipnica Wielka przeprowadzonych w roku 2021	11
Zmiana godzin i dni pracy Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnicy Wielkiej	14
Pomoc Ukrainie w Gminie Lipnica Wielka	15
Uchodźcy wojenni z Ukrainy	16
Polsko-Ukraińskie spotkania	16
Budowa remizy dla OSP Lipnica Wielka Centrum ...	17
Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej	17
Nie wypalaj traw!	18
Kwalifikacja wojskowa	18
Minęła 90. rocznica śmierci Piotra Borowego	19
Ślub i wesele ś.p. Piotra Borowego	19
Przełęcz Lipnicka	21
17. Rocznicą śmierci dra. Emila Kowalczyka	22
Wiejskie Spotkanie Teatralne w Łopusznej	22
Płyta zainspirowana życiem Mików	23
Zespół interdyscyplinarny – „Razem przeciw przemocy” Procedura „Niebieskiej Karty”	23
Sen bacy z wyróżnieniem na Orawskich Posiadach Teatralnych	24
Orawski Kabaret na deskach Domu Ludowego w Lipnicy Wielkiej	24
Drugie miejsce na 50. Jubileuszowym Góralskim Karnawale w Bukowinie Tatrzańskiej	25
Wyniki konkursu „Na Orawsko Bojke”	25
„Wielgo tajemnica”	26
Dofinansowanie z programu MKIDN 2022 dla Gminnej Biblioteki Publicznej	26
Mała książka - Wielki człowiek	27
Więści z klubu Babia Góra w Chicago	28
Zebrań „Klubu Babia Góra”	28
Skubarki w Chicago	28
Kulig i wspólna zabawa przy ognisku	29
Mały skansen i pracownia artystyczna	29
Nowe orawskie wydawnictwa	30
XXVIII Gminny Przegląd Młodych Recytatorów i Gawędziarzy	31
45. Wojewódzki Przegląd Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. Andrzeja Skupnia Florka	33
Podsumowanie ferii z „Bielaso” w tle	33
„Orawianie” „wykolędowali” Grand Prix w Podegrodziu	34
Telewizja na święta u „Orawian”	34
„Zespół to jedna wielka wspólna odpowiedzialność”	35
Sprawozdanie z działalności Zespołu „Orawianie” im. Heródka za rok 2021-2022	35
Betlejemcy z Lipnicy w Wrocławiu	36
Wyniki Konkursu Szopek „Orawskie Betlejem” i Ozdób Bożonarodzeniowych 2021	37
Dwa nasze stowarzyszenia z dofinansowaniem z programu Etnopolska	38
III Gminny Konkurs Koled i Pastoralek	39
Kobiety kobietom misja Life Challenge oraz Teen Challenge Winiarczykówka	39
Projekt Poznaj Polskę	40
Wyprawka szkolna dla kolegi i koleżanki	40
Konkurs Leonardo 2022	40
SKS – Edycja 2022	41
Kapitan „Babiej Góry” najlepszym zawodnikiem turnieju	41
„Patriota to ty i ja – wspieranie wychowania patriotycznego dzieci i młodzieży” w SP nr 4	41
Zimny kwiecień ciepły maj	42
„Bojmy się o ciebie starodowny zwyczaj”	44

Jeszcze dzisiaj biją dzwony
płacz żalony płacz strwożony
męka Pańska coraz bliżej
oczy Syna coraz wyżej
wypatrują Ojca.

Jeszcze dzisiaj dzwony płaczą
z żalem gorzkim i rozpaczą
wkrótce siądą do wieczerzy
jeden nie zmówi pacierzy
tylko zdraźci.

Jeszcze dzisiaj mówią dzwony
jak zostanie upodlony
Bóg w ciele człowieka
jaka kaźń i śmierć Go czeka
nim duchem powstanie.

Jutro zamilkną już dzwony
świat zostanie pograżony
w głuchej ciszy i żalobie
staną warty przy grobie
i wnet zasną.

Znów obudzą ich dzwony
śpiew radosny śpiew
natchniony
odkupieniem win śmiertelnych
zatrzaśnięciem wrót
piekielnych
powrotem do Ojca.

Nim zamilkną
coraz ciszej biją dzwony
coraz słabiej biją
ludzkie serca.

„Nim zamilkną dzwony”
Autor Krzysztof Kamil Baczyński

Na ten piękny czas – choć w niełatwych czasach, świąt Zmartwychwstania Pańskiego, jako Duszpasterze życzymy Wam, aby dzwony naszych serc zawsze wybijały nam pieśń pokoju, miłości i wzajemnego szacunku. Pragniemy, aby te święta były czasem refleksji i przemyślenia co wydarzyło się na ulicach Jerozolimy na Golgocie i w ciemnym, ale pustym grobie Jezusa. Niech radość ze świąt Paschalnej Ofiary wzbudzi w nas nadzieję na to, iż Chrystus – Księżę Pokoju, wprowadzi pokój w naszych duszach, rodzinach, społeczeństwie i między narodami. Na ten czas Zmartwychwstania Pańskiego z serca wszystkim błogosławimy i życzymy pokoju w rodzinach i w Waszych sercach.

*Duszpasterze parafii św. Łukasza Ewangelisty
Ks. Proboszcz Jerzy Bargiel
Ks. Michał Kwiecień
Ks. Bartłomiej Małek*

*Niech Zmartwychwstanie Pańskie, które niesie odrodzenie duchowe, napełni wszystkich spokojem i wiarą, da siłę w pokonywaniu trudności i pozwoli z ufnością patrzeć w przyszłość. Obfitych Łask i Błogosławieństw od Zmartwychwstałego Jezusa oraz pełnych pokoju Świąt Wielkanocnych z radosnym „Alleluja”
Życzę, aby od Chrystusa Zmartwychwstałego spłynęły najobfitsze łaski dla wszystkich mieszkańców Lipnicy Wielkiej.
Życzę, aby Pan Jezus postawił na drodze uchodźców wojennych, którzy przybyli do naszej parafii z Ukrainy ludzi o dobrym sercu i obdarzył ich potrzebnymi łaskami.*

*ks. Andrzej Pawlak, Proboszcz parafii
św. Jadwigi Królowej w Lipnicy Wielkiej Murowanicy*

SZANOWNI MIESZKAŃCY LIPNICY WIELKIEJ, KICZOR, DRODZY GOŚCIE!

W wasze ręce oddajemy dzisiaj kolejny numer „Gminnych Nowin”, zachęcając jednocześnie do jego lektury. Zawiera on podsumowanie najważniejszych działań, jakie podejmowane były w 2021 roku oraz bieżące działania i plany inwestycyjne na rok 2022. Ubiegły rok nie należał do łatwych, jednak pomimo tego, Gmina Lipnica Wielka może poszczycić się kluczowymi inwestycjami podnoszącymi standard życia naszych mieszkańców.

Rok 2022 od początku był zaplanowany tak, by podtrzymać dobrą strategię inwestycyjną w naszej gminie wyznaczając konkretne działania w uchwale budżetowej przyjętej przez Radę Gminy. Budowa infrastruktury drogowej, sanitarnej są bardzo ważnymi zadaniami, które staramy się dla Państwa realizować. Edukacja oraz wspieranie dzieci i młodzieży od najniższych szczebli nauki tj. przedszkola, przez szkoły podstawowe na prowadzonej przez nas szkole ponadgimnazjalnej - Zespole Szkół Ogólnokształcących kończąc jest dla nas priorytetem. Jesteśmy jednym z nielicznych samorządów gminnych w kraju, który daje taką możliwość. Dlatego też realizujemy projekty warte kilkaset tysięcy złotych, a których uczestnikami są Państwa dzieci i wnuki. Pragniemy by wszyscy posiadali dostęp do nowoczesnych sal lekcyjnych, wyposażonych w najnowsze zdobycze techniki i nauki, a przez to mieli jak najlepsze warunki nauki w szkole i na zajęciach dodatkowych.

W roku 2022 pilotażowo uruchamiamy dla Państwa program dotacyjny do wymiany źródeł ciepła i zachęcamy by Państwo z niego korzystali. Ochrona zdrowia oraz rehabilitacja w naszym Ośrodku Zdrowia jest na coraz wyższym poziomie. Oferta skierowana do mieszkańców cały czas jest rozszerzana, a informacje o bieżącej ofercie uzyskać można poprzez stronę internetową lub kontakt telefoniczny z pracownikami ośrodka zdrowia. Polityka senioralna oraz wsparcie osób niepełnosprawnych i ich opiekunów jest dla mnie szczególnie bardzo ważna. Od momentu kiedy zostałem wójtem gminy, właśnie do tych grup społecznych jest kierowana konkretna oferta. Spotkania, warsztaty, możliwość kontaktu ze specjalistami oraz wsparcie jest dostępne dla wszystkich chętnych. Widząc ogromne zainteresowanie tą ofertą czujemy satysfakcję, że możemy aktywizować osoby niepełnosprawne oraz seniorów.

Poranek 24 lutego niestety podobnie jak dwa lata temu wybuch pandemii po raz kolejny zmienił nasze życie. Wybuch wojny u naszych wschodnich sąsiadów w wielu przypadkach zmienił życie prywatne, a także społeczne w naszej gminie. W ciągu pierwszych dni podjęliśmy wiele kluczowych decyzji, aby maksymalnie w ramach naszych możliwości zaproponować pomoc dla uchodźców wojennych z Ukrainy. Została zorganizowana zbiórka najbardziej potrzebnych darów i produktów, która niezwykle szybko

dostarczona została na granicę polsko-ukraińską. Pomoc transportowa, zorganizowane spotkania dla uchodźców oraz pomoc psychologiczna i merytoryczna, to w tym momencie to co oferujemy wszystkim, których dotyka koszmar wojny. Wielu naszych mieszkańców zorganizowało miejsca pobytu gwarantując im wstępną opiekę i pomoc, za co z całego serca składam ogromne podziękowania. Dziękuję także za tak szybką mobilizację i Wasze ogromne serca. Dziękuję także grupom społecznym, strażakom OSP, osobom prowadzącym działalność gospodarczą, agroturystyczną - za waszą bezinteresowną pomoc.

Rosyjska agresja na Ukrainę spowodowała, że po raz kolejny w ostatnich latach jesteśmy postawieni w sytuacji, której nigdy wcześniej się nie spodziewaliśmy. Apeluję i proszę o aktywne włączanie się w budowanie naszej gminnej wspólnoty. To ważne szczególnie dzisiaj. Budujmy piękne międzyludzkie relacje, wspierajmy się tak zwyczajnie, wzmacniamy silną tożsamość gminnej, lokalnej społeczności. Razem możemy dokonać wspólnych rzeczy!

Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych życzę Państwu przede wszystkim dużo spokoju i zdrowia. Spędźmy ten czas w gronie rodzinnym z dala od wszelkich podziałów i sporów.

*Wójt Gminy Lipnica Wielka
Mateusz Lichosyt*

Rok 2022 w Gminie Lipnica Wielka Rokiem Józefiny Mikowej i Piotra Borowego

Podczas XXXVI Sesji Rady Gminy podjęto niezwykle wartościową i ważną dla gminy uchwałę. Ustanowiono bowiem rok 2022 w gminie Lipnica Wielka „Rokiem Józefiny Mikowej i Piotra Borowego”

Uchwała Nr XXXVI/241/2022 Rady Gminy w Lipnicy Wielkiej z dnia 4 lutego 2022 r. w sprawie: ustanowienia roku 2022 „Rokiem Józefiny Mikowej i Piotra Borowego” została podjęta przez naszych radnych jednogłośnie.

W uzasadnieniu Uchwały czytamy:

W roku 2022 obchodzimy 80. rocznicę śmierci Józefiny Mikowej i 90. rocznicę śmierci Piotra Borowego.

Józefina Mikowa z domu Machay urodziła się 13 listopada 1897 r. w Jabłonce na Orawie, zmarła 14 października 1942 r. w Krakowie. Była siostrą ks. Ferdynanda Machaya i ks. Karola Machaya (proboszcza w Lipnicy Wielkiej w latach 1918–1947). Nazywana „Królową Orawy”, działaczka patriotyczna i społeczna. Już w 1913 roku, a zatem mając zaledwie 16 lat, zorganizowała Polskie Kółko Samokształceniowe dla młodzieży. Od 1918 r. aktywnie działała patriotycznie i społecznie, od tego też roku zamieszkała w Lipnicy Wielkiej. Tam też w listopadzie 1918 r. została wybrana członkiem Polskiej Rady Narodowej. Za działalność na rzecz Polski więziona w latach 1919-1920 przez władze czechosłowackie. Działała w Tajnej Organizacji Wojskowej. W wieku zaledwie 23 lat odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Podczas II wojny światowej działała w ZWZ (ps. Rys), od 1939 r. organizowała sieć szlaków przerzutowych i kurierskich na Węgry, była szefem łączności i płatnikiem okręgu krakowskiego. Aresztowana, torturowana i zamordowana przez Niemców. Józefina Mikowa symbolizuje walkę niepodległościową Orawy i męczeństwo za Polskę. Postać ta jest dla mieszkańców Orawy wielkim autorytetem i przykładem prawdziwej miłości do ojczyzny.

Piotr Borowy (1858–1932) – Gazda orawski z Rabczyc. Założyciel „bractwa chłopskiego”. Tego niezwykłego człowieka o twardym charakterze i wielkim autorytecie społecznym

nazywano „Gazdą orawskim”, „Przykładnym Naśladowcą Chrystusa”, „Katolickim Patriotą”, „Apostołem Orawy”. Aktywnie działał na rzecz odzyskania niepodległości przez Polskę; po zakończeniu I wojny światowej włączył się w rozwiązanie kwestii przynależności Orawy i Spiszu do Polski. Należał do Komitetu Obrony Spisza, Orawy, Czadeckiego i Podhala. Delegat na konferencję pokojową w Paryżu (1919), w tym do prezydenta USA T. W. Wilsona w sprawie rozstrzygnięcia przynależności Orawy i Spisza do Polski. Po decyzji Rady Ambasadorów w Spa (1920 r.) jego rodzinne Rabczyce znalazły się na obszarze Czechosłowacji. Borowy sprzedał więc tamtejsze gazdostwo i przeniósł się na stałe do Polski. Zamieszkał w Lipnicy Wielkiej, przy Rabczyckiej Drodze. W Lipnicy kontynuował działalność oświatową i społeczną. Był to człowiek niebywale skromny i pobożny, którego głównym celem było życie zgodnie z nauką Kościoła, a także nauczanie poprzez wygłaszanie mów, nie dbał o sławę i przyziemskie, materialne sprawy świata. Tak samo podchodził do swojej twórczości, którą traktował jako „narzędzie” ewangelizacji Chrystusowej. Został odznaczony Medalem Niepodległości i Krzyżem „Polonia Restituta”. Jego pogrzeb z udziałem przedstawicieli rządu w Lipnicy Wielkiej był wielką manifestacją narodowo-religijną.

Ogłaszając rok 2022 „Rokiem Józefiny Mikowej i Piotra Borowego” pragniemy oddać hołd tym wielkim Polakom i wielkim lipniczanom. Te postacie stanowią dla nas wzór postawy obywatelskiej i patriotycznej, symbolizują walkę niepodległościową Orawy, poświęcenie za Polskę i przywiązanie do wartości chrześcijańskich. Niech ideały Józefiny Mikowej i Piotra Borowego będą przykładem i zobowiązaniem dla następnych pokoleń mieszkańców naszej Gminy.

źródło: www.lipnicawielka.pl

LAURY BABIOGÓRSKIE DLA ANDRZEJA BURONIA I ORKIESTRY DĘTEJ Z LIPNICY WIELKIEJ

W dniu 18 grudnia 2021 roku, podczas spotkania świątecznego w Bystrej Podhalańskiej, odbyło się uroczyste wręczenie Laurów Babiogórskich – prestiżowej nagrody Stowarzyszenia Gmin Babiogórskich.

Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich ustanowiło Laur Babiogórski dla honorowania osób fizycznych i prawnych za szczególne osiągnięcia dla rozwoju i promocji obszaru Stowarzyszenia w dziedzinach gospodarki i kultury. Zaszczytne wyróżnienia przyznawane są przez kapitułę.

Kandydatów do wyróżniania Laurem zgłaszają: wójtowie, burmistrzowie lub rada gminy/miasta. Tegorocznymi laureatami Lauru Babiogórskiego zgłoszonymi przez Wójta Gminy Lipnica Wielka Mateusza Lichosyta zostali: Pan Andrzej Buroń oraz Orkiestra Dęta z Lipnicy Wielkiej (nagrodę odebrał kapelmistrz orkiestry Łukasz Bandyk).

Serdecznie gratulujemy nagrodzonym. Jesteśmy z Was dumni.

K.K.

Andrzej Buroń

Pan Andrzej Buroń urodził się w 1965 roku w Jabłonce. Z wykształcenia jest nauczycielem, jest absolwentem 5-letnich studiów magisterskich na kierunku wychowanie fizyczne Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach. Ukończył również studia podyplomowe z zarządzania oświatą, a także wiele innych form doskonalenia zawodowego nauczycieli, w szczególności w obszarze wychowania fizycznego i uprawnień szkoleniowych. Od 1998 roku instruktor Klasy I w narciarstwie biegowym, pasjonat biegów narciarskich i sportów zimowych.

Jako nauczyciel wychowania fizycznego zawodowo związany ze Szkołą Podstawową Nr 1 i Nr 2 w Lipnicy Wielkiej od 1993 roku. Od lipca 2009 posiada status nauczyciela dyplomowanego. W okresie od września 2017 roku do czerwca 2018 roku dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 2

w Lipnicy Wielkiej. Za swoją pracę zawodową otrzymywał zarówno nagrody dyrektora szkoły, jak również Wójta Gminy.

Najważniejsze osiągnięcia sportowe Pana Andrzej Buroń: trzecie miejsce na Mistrzostwach Polski Juniorów, dwukrotnie brązowy i złoty medal w Mistrzostwach Polski Juniorów w sztafecie, Międzynarodowy Akademicki Mistrz Polski w narciarstwie biegowym, dwukrotny Wicemistrz Polski Seniorów w narciarstwie biegowym.

Działalność szkoleniowo-sportowa: instruktor narciarstwa biegowego i turystyki rowerowej, propagator narciarstwa biegowego wśród młodzieży na terenie Gminy Lipnica Wielka – wielu wychowanków po zakończeniu edukacji w Lipnicy Wielkiej kontynuowało kariery sportowe zajmując czołowe miejsca na zawodach rangi mistrzostw Polski w biegach narciarskich i biathlonie. W Międzyszkolnym Klubie Sportowym „Babia Góra” instruktor sekcji narciarstwa biegowego. Najlepsze osiągnięcia zawodników tego Klubu to: 5 miejsce na Mistrzostwach Polski Uczniowskich Klubów Sportowych w narciarstwie biegowym w Wiśle (A. Orawiec), czołowe lokaty zawodników w klasyfikacji generalnej Wojewódzkiej Ligi w Narciarstwie Biegowym (K. Magiera – I miejsce, A. Orawiec – II miejsce, M. Bandyk – III miejsce). Corocznie przygotowuje także uczniów szkół do zawodów sportowych na terenie gminy (w tym: Memoriał im. dra E. Kowalczyka, mistrzostwa gminy w narciarstwie zjazdowym, rozgrywki sportowe dzieci, Biegi Pasterskie, Orawiada).

Działalność społeczna w strukturach OSP: Pan Andrzej Buroń działalność w strukturach Ochotniczych Straży Pożarnych rozpoczął w 1987 roku w Piekielniku, a na terenie gminy Jabłonka działa od 1996 roku. Pełnione funkcje w strukturach OSP: zastępca naczelnika OSP Zubrzyca Dolna w latach: 1996-2001, Prezes Zarządu OSP Zubrzyca Dolna w latach 2006-2016. Pełnione funkcje w strukturach Zarządu Gminnego OSP Gminy Jabłonka: wiceprezes w latach 2006-2011, prezes w latach 2011-2021, sekretarz od roku 2021.

Za działalność na rzecz ochrony przeciwpożarowej odznaczony: Złotym medalem „Za zasługi dla ochrony przeciwpożarowej”, Srebrnym Krzyżem Zasługi Orderu Świętego Floriana, Brązową odznaką MSWiA „Zasłużony dla ochrony przeciwpożarowej”, Medalem Honorowym „Za zasługi dla pożarnictwa ziemi nowotarskiej”.

Corocznie bierze udział w państwowych, samorządowych i kościelnych uroczystościach w Gminie Jabłonka, jako dowódca pocztów sztandarowych.

Orkiestra Dęta w Lipnicy Wielkiej

Orkiestra dęta w Lipnicy Wielkiej powstała już na początku XX wieku, przed I wojną światową, kiedy Orawa należała do Królestwa Węgierskiego. Poseł do parlamentu węgierskiego

Ferdynand Skiczak ufundował instrumenty dla orkiestry w Lipnicy Wielkiej. Cel był po trosze polityczny, bo akurat się zbliżyły wybory i lipniczanie wyruszyli do punktu wyborczego w Bobrowie (obecnie Słowacja) na wezwanie księdza proboszcza Józefa Bonka, by zagłosować na Skiczaka. Orkiestra ta działała do I wojny światowej, potem umilkła, bowiem wielu muzyków trafiło na front, wielu zginęło, a instrumenty poniszczono.

Następnie w 1925 roku Emil Mika, wielce zasłużony dla Orawy i Polski działacz społeczny i niepodległościowy, reaktywował orkiestrę dętą pod patronatem Towarzystwa Szkoły Ludowej. Instrumenty zakupiono w Brnie z dotacji TSL, część pieniędzy sami członkowie orkiestry zebrali, organizując zabawy ludowe, imprezy kulturalne i chodząc „po śpiywance” z szopką. Wkrótce orkiestra osiągnęła wysoki poziom i z powodzeniem koncertowała

na Orawie i poza jej granicami. Próby odbywały się dwa razy w tygodniu (często nawet w godzinach nocnych), najpierw w izbie szkolnej, a od roku 1926 roku w Domu Ludowym. Orkiestra ta działała do II wojny światowej. W czasie wojny, zwłaszcza gdy front zatrzymał się w Lipnicy Wielkiej, większość instrumentów została zniszczona. Dopiero w 1969 roku postanowiono ożywić na nowo orkiestrę. Z inicjatywy Wendelina Michalaka (Przewodniczącego Gminnej Rady Narodowej) oraz Izydora Osiki (sekretarza Gminy) zakupiono w Czechosłowacji instrumenty. Naukę gry prowadził Jan Świetlak z Zubrzycy Górnej i Karol Stopiak z Lipnicy Wielkiej (organista). Pierwszy koncert odbył się w kościele na Nowy Rok w 1970 r. Jan Świetlak prowadził orkiestrę do 1979, potem Jan Jazowski. W latach 80. orkiestra znowu na kilka lat zamilkła. Jednak ponownie ożyła z inicjatywy sołtysa Andrzeja Janowiaka

oraz Franciszka Łazarczyka i Bronka Kowalczyka. W 1986 roku Jan Sawina, dyrygent i kapelmistrz, któremu całe Podhale wiele zawdzięcza w dziedzinie upowszechniania muzyki – rozpoczął prace z kandydatami na muzyków. Efekty rychło dały o sobie znać: III miejsce w Nowym Sączu na przeglądzie „Echo Trombity” w 1992 roku oraz koncerty na Słowacji, w Częstochowie, w Licheniu. Dobrą kondycję zawdzięcza orkiestra z Lipnicy przede wszystkim Urzędowi Gminy, Gminnemu Centrum Kultury oraz sponsorom i ludziom dobrej woli, którzy kochają muzykę, orkiestrę i wspierają ją finansowo i organizacyjnie. Po Janie Sawinie orkiestrę prowadził również Mirosław Smoleń, a następnie Marian Sułkowski. Obecnie kapelmistrzem jest Łukasz Bandyk.

*fot. Wojciech Ciombrowski
źródło: www.lipnicawielka.pl*

ZAKOŃCZENIE REALIZACJI PROJEKTU „NA LIPNICY DOBRZE”

Z przyjemnością informujemy, iż Gminne Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej na koniec września 2021 zakończyła realizację projektu „Na Lipnicy dobrze – działania mające na celu kultywowanie tradycji i przyrody Orawy” w ramach Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.

Zadanie polegało na organizacji 5 wydarzeń kulturalno-turystycznych. Były to:

- 1. Rajd na Babią Górę** – wrzesień 2021 – w którym wzięło udział ok. 400 uczestników w różnym wieku – impreza turystyczna zorganizowana we współpracy z Babiogórskim Parkiem Narodowym. Uczestnicy poznali przyrodnicze dziedzictwo regionu i jego znaczenie dla społeczności. Każdy z uczestników otrzymał pamiątkową bandanę turystyczną oraz ciepły posiłek.
- 2. Święto Plonów** wrzesień 2021 – pokaz tradycji związanych ze starodawnymi pracami rolnymi, w których wzięły udział poszczególne grupy społeczne i wiekowe; wydarzenie składało się z turnieju sołectw, pokazu umiejętności rolniczych, kiermaszu rękodzieła ludowego, festiwalu orawskiego smaku, przeglądu folkloru.
- 3. Na Lipnicy dobrze** - sierpień 2021 – występ profesjonalnej grupy kabaretowej, w którym licznie wzięli udział mieszkańcy i turyści naszego regionu;
- 4. Warsztaty filmowe** - wrzesień 2021 – poświęcone kulturze Orawy. Efektem warsztatów był wspólnie opracowany film.

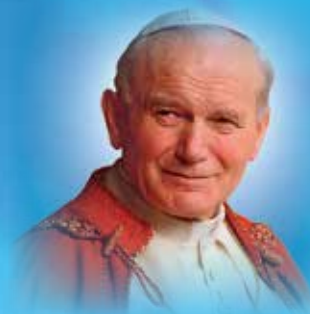
- 5. Czy Orawa pamięta ?** - czerwiec / lipiec 2021 – Warsztaty artystyczne z udziałem grup muzycznych, których podsumowaniem było wystawienie widowiska z okazji 100. rocznicy przyłączenia części Orawy do niepodległej Polski (w dniu 01 sierpnia 2021).

(K.K.)

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie

17. Rocznicą Śmierci Św. Jana Pawła II

Do sosny polskiej

Gdzie winnice, gdzie wonne pomarańcze rosną,
Ty domowy mój prostaku, zakopiańska sosno
Od matki i siostr oderwana rodu
Stoisz sieroto pośród cudzego ogrodu.

Jakże tu miłym jesteś gościem memu oku,
Bowiem oboje doświadczyliśmy jednego wyroku,
I mnie także pielgrzymka wyniosła daleka,
I mnie w cudzej ziemi czas życia ucieka.

Czemuś, choć cię starania cudze otoczyły,
Nie rozwinęła wzrostu, utraciła siły?
Masz tu wcześniej i słońce, i rosy wiośniane,
a przecież twe gałązki bledną pochylone.

Wiedniesz.
Usychasz smutna wśród kwitnącej płaszczyzny
I nie ma dla ciebie życia, bo nie ma Ojczyzny.
Drzewo wierne!

Nie zniesiesz wygnania, tęsknoty
Jeszcze trochę jesiennej i zimowej słoty
A padniesz martwa!
Obca ziemia cię pogrzebie.
Drzewo moje.
Czy będę szczęśliwszy od ciebie?

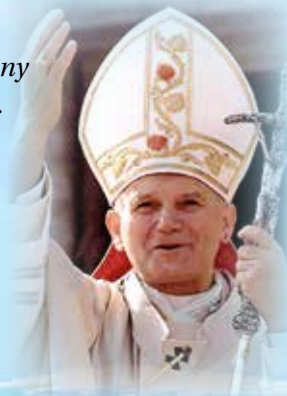
[Karol Wojtyła]

Cy bocycie Świąnty Ojce...

Cy bocycie Świąnty Ojce
tyn babiogórski las
i swój młody cas,
kieście dołu na nartak
z wiatrym gnali?
Cy bocycie Świąnty Ojce
tyn lud, który gazduje
na skalisty ziemi pod Babiom Górom.
Tyn lud có go do Polski
prziwiedli
Infułat Machay, Borowy i inni.
Tyn lud co błądziół nie roz i nie dwa,
ale który chyciół sie mocno
Maryje i krziza.
Cy bocycie Świąnty Ojce
Dobry Pastyrzu
o tym zatraconym ludzie,
ktory staro sie wspomogać Ciebie
w modlitwie i Twojym gazdostwie
i idzie za Tobom
jako ci dobrzi chłopcy
ku sprawiedliwości.
Tyn lud, ktory jako i Wy Świąnty Ojce
kce pojednanio, przebocynio i miyłości.

[Emil Kowalczyk]

Minęła 17. rocznica śmierci papieża Jana Pawła II. 2 kwietnia 2005 r. „Nasz ukochany Papież, Jan Paweł II odszedł do domu Pana”. Takimi słowami w wigilię święta Bożego Miłosierdzia kardynał Leonardo Sandri około godziny 22:00 ogłosił światu smutną wieść. W sercach Polaków i ludzi na całym świecie zagościł smutek i żal. W Lipnicy Wielkiej i na całej Orawie nie było inaczej. W ostatnich dniach życia Papieża jak i po jego śmierci lipniczanie trwali w modlitwie za Ojca Świętego, którą okazywali przez łączność duchową oraz za pośrednictwem radia i telewizji w zaciszu swoich domów.

Ojciec Święty wielokrotnie nazywany był „papieżem pokoju”, a w swoich orędziach i przemówieniach odwoływał się do braterstwa, wspólnoty i poszanowania wolności drugiego człowieka. Pontyfikat Jana Pawła II trwał 26 lat. Kanonizowany został 27 kwietnia 2014 roku. Wspomnienie liturgiczne św. Jana Pawła II Kościół obchodzi 22 października. Przeważnie w liturgii wspomina się świętych w rocznicę ich śmierci, ale w przypadku papieża Polaka na datę jego liturgicznego wspomnienia wybrano rocznicę inauguracji pontyfikatu. W Polsce każdego roku - w niedzielę poprzedzającą rocznicę wyboru Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową (16 października) – obchodzony jest Dzień Papieski.

(redakcja)

W ROKU 2021 ODESZLI OD NAS

Skoro bowiem przyszła przez człowieka śmierć, przez człowieka też przyszło zmartwychwstanie. Albowiem jak w Adamie wszyscy umierają, tak też w Chrystusie wszyscy zostaną ożywieni.

1 Kor 15,21-22 (BW)

1. Karol Surowczyk	przeżył 97 lat	35. Karolina Maria Fitak	przeżyła 99 lat
2. Aniela Kocur	przeżyła 68 lat	36. Paweł Wątorczyk	przeżył 85 lat
3. Anna Kozak	przeżyła 75 lat	37. Franciszek Karlak	przeżył 75 lat
4. Joanna Wójciak	przeżyła 91 lat	38. Emilia Jasiurka	przeżyła 95 lat
5. Janina Krystyna Śliwa	przeżyła 76 lat	39. Władysław Kowal	przeżył 52 lata
6. Aniela Trzebunia	przeżyła 97 lat	40. Hermina Stopiak	przeżyła 71 lat
7. Józef Fitak	przeżył 67 lat	41. Wincenty Jazowski	przeżył 54 lata
8. Maria Michalak	przeżyła 75 lat	42. Ramzes Mariusz Mastela	przeżył 49 lat
9. Tadeusz Pala	przeżył 82 lata	43. Ignacy Stopiak	przeżył 74 lata
10. Maria Kucek	przeżyła 78 lat	44. Helena Michalak	przeżyła 69 lat
11. Franciszka Młynarczyk	przeżyła 90 lat	45. Stefania Stopiak	przeżyła 91 lat
12. Maria Kaczmarek	przeżyła 92 lata	46. Joanna Stefko	przeżyła 77 lat
13. Irena Pajkos	przeżyła 75 lat	47. Władysław Piekieniński	przeżył 82 lata
14. Apolonia Bandyk	przeżyła 93 lata	48. Bogusław Jasiura	przeżył 50 lat
15. Ewa Płotek	przeżyła 70 lat	49. Jarosław Bandyk	przeżył 37 lat
16. Maria Daniel	przeżyła 85 lat	50. Maria Jazowska	przeżyła 83 lata
17. Franciszek Fitak	przeżył 75 lat	51. Leopold Jazowski	przeżył 70 lat
18. Piotr Paweł Kupczyk	przeżył 38 lat	52. Janina Krystyna Knurowska	przeżyła 63 lata
19. Maria Pindziak	przeżyła 72 lata	53. Tadeusz Józef Janiczak	przeżył 64 lata
20. Joanna Justyna Brenkus	przeżyła 95 lat	54. Jerzy Rószczka	przeżył 73 lata
21. Adam Pindziak	przeżył 45 lat	55. Bronisława Pakos	przeżyła 75 lat
22. Józef Białoń	przeżył 73 lata	56. Ewa Anna Żywczak	przeżyła 69 lat
23. Stanisław Kubisiak	przeżył 84 lata	57. Maria Bandyk	przeżyła 77 lat
24. Irena Pakos	przeżyła 66 lat	58. Karolina Wójciak	przeżyła 88 lat
25. Jan Fitak	przeżył 71 lat	59. Jan Janowiak	przeżył 84 lata
26. Eugeniusz Karlak	przeżył 76 lat	60. Joanna Karkoszka	przeżyła 72 lata
27. Stanisława Karkoszka	przeżyła 84 lata	61. Julia Stopiak	przeżyła 83 lata
28. Wilhelmina Janowiak	przeżyła 84 lata	62. Karolina Mikłusiak	przeżyła 91 lat
29. Sylwester Michalak	przeżył 89 lat	63. Jan Martyniak	przeżył 77 lat
30. Maria Styruła	przeżyła 102 lata	64. Krystyna Kuliga	przeżyła 96 lat
31. Karol Michalak	przeżył 80 lat	65. Emilia Stopiak	przeżyła 74 lata
32. Tadeusz Małyśa	przeżył 64 lata	66. Andrzej Dyrć	przeżył 64 lata
33. Jarmila Borowa	przeżyła 66 lat	67. Krzysztof Łabuda	przeżył 44 lata
34. Emil Plaszczyk	przeżył 71 lat	68. Albin Spak	przeżył 70 lat
		69. Józef Jasica	przeżył 81 lat

Dobry Jezu a nasz Panie, daj Im wieczne spoczywanie.

oprac. B. S.

BUDŻET GMINY NA ROK 2022

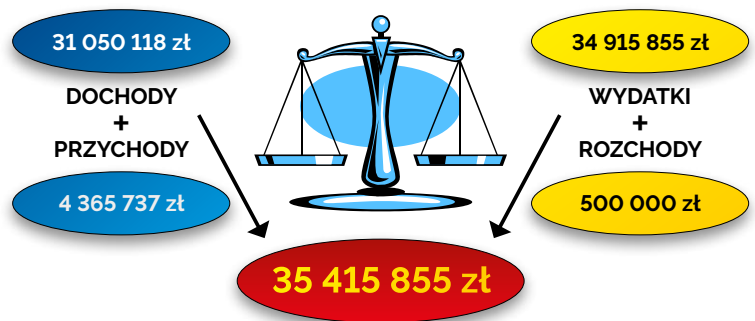
Prognoza dochodów przyjęta w uchwale budżetowej Gminy Lipnica Wielka na 2022 rok stanowi kwotę

31 050 118,00 zł w tym:

- dochody bieżące **29 354 575,00 zł**,
- dochody majątkowe **1 696 020,00 zł**.

Limit wydatków budżetowych gminy Lipnica Wielka na 2022 rok zaplanowano na kwotę **34.915.855,00 zł** z tego na:

- wydatki bieżące w kwocie **28.848.155 zł**, co stanowi **82,62%** wydatków ogółem,
- wydatki majątkowe w kwocie **6.067.700 zł**, co stanowi **17,38%** wydatków ogółem.

W ramach ogólnych wydatków budżetowych będą finansowane:

- zadania własne gminy w kwocie **26.499.672,00 zł**, co stanowi **72,17%** wydatków budżetowych gminy,
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone gminie ustawami w kwocie **10.206.903,00 zł**, co stanowi **27,80%** wydatków budżetowych gminy, pomoc finansowa dla innych jednostek samorządu terytorialnego w kwocie **12 000,00 zł** co stanowi **0,03%** wydatków budżetowych gminy.

PONIŻEJ ZESTAWIONO SZCZEGÓŁOWĄ CHARAKTERYSTYKĘ WYDATKÓW BUDŻETOWYCH WG DZIAŁÓW KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ

Dział	Nazwa	Kwota
010	Rolnictwo i łowiectwo (infrastruktura sanitacyjna wsi)	1 259 686
600	Transport i łączność (drogi)	2 568 000
700	Gospodarka mieszkaniowa	155 000
710	Działalność usługowa	20 000
750	Administracja publiczna	4 368 702
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 187
752	Obrona narodowa	1 200
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 543 700
757	Obsługa długu publicznego	140 000
758	Różne rozliczenia (rezerwy)	164 000
801	Oświata i wychowanie	12 720 728
851	Ochrona zdrowia	86 300
852	Pomoc społeczna	1 271 960
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	6 500
855	Rodzina (500+, świadczenia rodzinne i inne)	5 579 460
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 753 932
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	932 500
926	Kultura fizyczna	2 334 000

WYDATKI MAJĄTKOWE/INWESTYCYJNE NA 2022 ROK

Dział	Nazwa zadania	Plan 2022 rok
010	Rolnictwo i łowiectwo	570 000,00
	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej oraz modernizacja oczyszczalni ścieków	470 000,00
	Infrastruktura wodociągowa wsi (dot. opracowania dokumentacji zaopatrzenia na wodę wraz z koncepcją ujęcia i uzdatniania wody w Lipnicy Wielkiej)	100 000,00
600	Transport i łączność	1 347 700,00
	Budowa ścieżek rowerowych	947 700,00
	Rozbudowa/modernizacja dróg	400 000,00
750	Administracja publiczna	120 000,00
	Modernizacja/remont budynku Urzędu Gminy	120 000,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 400 000,00
	Budowa remizy OSP w Centrum	1 400 000,00
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	100 000,00
	Budowa/modernizacja oświetlenia ulicznego	100 000,00
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	300 000,00
	Projekt „Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na wspólnej Orawie”	300 000,00
926	Kultura fizyczna	2 230 000,00
	Remont/modernizacja budynku hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Lipnicy Wielkiej	2 230 000,00
	Ogółem	6 067 700,00

oprac. Janusz Pakos – Skarbnik Gminy Lipnica Wielka

PODJĘTE UCHWAŁY RADY GMINY LIPNICA WIELKA

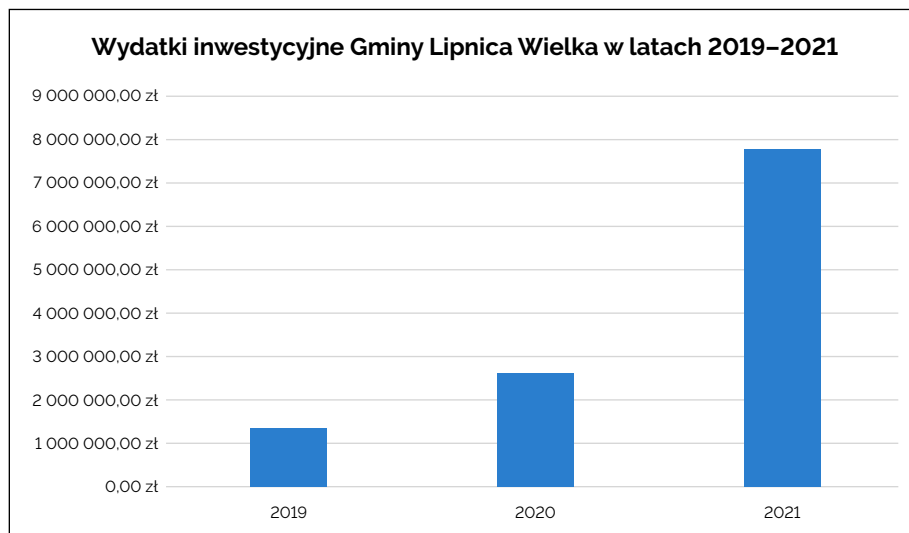
207	XXXIII/215/2021	29.10.2021	Zmiany w uchwale budżetowej Gminy Lipnica Wielka na 2021 rok.
GRUDZIEŃ			
208	XXXIV/216/2021	09.12.2021	Przyjęcie Programu współpracy Gminy Lipnica Wielka z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami na 2022 rok.
209	XXXIV/217/2021	09.12.2021	Określenie wysokości stawek podatku od nieruchomości.
210	XXXIV/218/2021	09.12.2021	Określenie wysokości stawek podatku od środków transportowych na terenie gminy Lipnica Wielka na rok 2022.
211	XXXIV/219/2021	09.12.2021	Zmiany w uchwale budżetowej Gminy Lipnica Wielka na 2021 rok.
212	XXXIV/220/2021	09.12.2021	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lipnica Wielka
213	XXXV/221/2021	29.12.2021	Plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli, ustalenia specjalności i form kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane oraz maksymalnej kwoty dofinansowania opłat w 2022 roku za kształcenie nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolu prowadzonych przez Gminę Lipnica Wielka.
214	XXXV/222/2021	29.12.2021	Pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych niepochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
215	XXXV/223/2021	29.12.2021	Uchwała Budżetowa Gminy Lipnica Wielka na rok 2022.
216	XXXV/224/2021	29.12.2021	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lipnica Wielka
217	XXXV/225/2021	29.12.2021	Zmiany w uchwale budżetowej Gminy Lipnica Wielka na 2021 rok.
218	XXXV/226/2021	29.12.2021	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lipnica Wielka
219	XXXV/227/2021	29.12.2021	Zasady przyznawania i wysokości diet i zwrotów kosztów podróży dla radnych Rady Gminy Lipnica Wielka.
220	XXXV/228/2021	29.12.2021	Ustalenie wynagrodzenia dla Wójta Gminy Lipnica Wielka.
221	XXXV/229/2021	29.12.2021	Zmiany w Uchwale nr XII/72/2015 Rady Gminy Lipnica Wielka z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie wprowadzenia na terenie gminy opłaty targowej oraz określenie wysokości stawek opłaty targowej.
222	XXXV/230/2021	29.12.2021	Zmiany w Uchwale nr XXI/119/2016 Rady Gminy Lipnica Wielka z dnia 30 listopada 2016 r. w sprawie określenia inkasentów oraz wysokości wynagrodzenia za inkaso niezależności pieniężnych z tytułu podatku rolnego, podatku od nieruchomości oraz podatku leśnego.
223	XXXV/231/2021	29.12.2021	Przyjęcie „Regulaminu udzielania z budżetu Gminy Lipnica Wielka dofinansowania do modernizacji systemów ogrzewania w budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Lipnica Wielka poprzez wymianę niskowydajnych i nieekologicznych palenisk i kotłów na wysokodajne i proekologiczne źródła ciepła”
LUTY			
224	XXXVI/232/2022	04.02.2022	Przyjęcie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipnica Wielka na lata 2022-2027
225	XXXVI/233/2022	04.02.2022	Określenie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania.
226	XXXVI/234/2022	04.02.2022	Zatwierdzenie planu pracy Komisji Skarg Wniosków i Petycji na 2022 rok.
227	XXXVI/235/2022	04.02.2022	Zatwierdzenie planu Komisji Oświaty Kultury i Sportu na 2022 rok.
228	XXXVI/236/2022	04.02.2022	Zatwierdzenie planu pracy Komisji Rewizyjnej na 2022 rok.
229	XXXVI/237/2022	04.02.2022	Wybór przedstawiciela Gminy do rady Społecznej działającej przy Podhalańskim Szpitalu Specjalistycznym w Nowym Targu
230	XXXVI/238/2022	04.02.2022	Uchwalenie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2022.
231	XXXVI/239/2022	04.02.2022	Zmiany w uchwale budżetowej Gminy Lipnica Wielka na rok 2022
232	XXXVI/240/2022	04.02.2022	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lipnica Wielka
233	XXXVI/241/2022	04.02.2022	Ustanowienie roku 2022 „Rokiem Józefiny Mikowej i Piotra Borowego”
MARZEC			
234	XXXVII/242/2022	04.03.2022	Udzielenie pomocy finansowej dla Województwa Małopolskiego.
235	XXXVII/243/2022	04.03.2022	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Lipnica Wielka w 2022 roku.
236	XXXVII/244/2022	04.03.2022	Zmiany w uchwale budżetowej Gminy Lipnica Wielka na rok 2022.
237	XXXVII/245/2022	04.03.2022	Zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Lipnica Wielka

oprac. A.P.

PODSUMOWANIE NAJWAŻNIEJSZYCH INWESTYCJI W GMINIE LIPNICA WIELKA PRZEPROWADZONYCH W ROKU 2021

Inwestycje są motorem napędowym samorządów. To one dają możliwość rozwoju i polepszania warunków życia dla mieszkańców, jak również tworzą możliwości rozwoju m.in. dla turystyki na terenie gminy. Rok 2021 dla Gminy Lipnica Wielka był rokiem niezwykle udanym jeśli chodzi o realizację inwestycji. Dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym, łączna kwota wydatków inwestycyjnych w ubiegłym roku wyniosła **7.772.357,63 złotych** co jest wynikiem rekordowym w historii gminy Lipnica Wielka. Warto wspomnieć, że wydatki inwestycyjne w roku 2021 stanowiły aż **19,43%** wszystkich wydatków z łącznej kwoty **40.009.146,50 zł.** Jest to olbrzymi wzrost, gdyż rok wcześniej wydatki inwestycyjne nieznacznie przekroczyły **10%** wydatków budżetowych.

Osiągnięcie tak dużych wskaźników byłoby niemożliwe, gdyby nie fakt, że ogromna część środków bo aż

3.822.367,13 złotych pochodziło ze źródeł zewnętrznych. Dzięki ogromnemu zaangażowaniu pracowników urzędu i ich determinacji finansowania zewnętrzne stanowią coraz większy odsetek wydawanych środków

na inwestycje. W roku 2021 było to aż **49,2%** ogólnych wydatków inwestycyjnych (wskaźnik ulegnie jeszcze zwiększeniu, gdyż nie wszystkie projekty zostały rozliczone).

INWESTYCJE DROGOWE

Gminne inwestycje dotyczą bardzo wielu dziedzin życia codziennego, najważniejsze jednak są te, z których możemy korzystać na co dzień. W roku 2021 do najważniejszych inwestycji należało m.in. przebudowa drogi publicznej w Kiczorach. W ramach realizacji inwestycji na długości 995 metrów wykonany został chodnik wraz z odwodnieniem oraz nowa nakładka bitumiczna na całej szerokości jezdni, a w miejscach których było to konieczne jezdnie została poszerzona. Mieszkańcy Kiczor zyskali dzięki temu bezpieczną możliwość pieszego dotarcia do szkoły i kaplicy. Inwestycja została zrealizowana dzięki wsparciu w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Całkowita wartości inwestycji wyniosła **1.893.815,36 zł**, z tego dofinansowanie **1.102.391,00 zł.**

Wykonana inwestycja drogowa w Kiczorach to jedna z wielu inwestycji drogowej przeprowadzonej przez gminę w 2021 roku. W ramach realizacji pozostałych zadań na drogach gminnych wykonano ponad 1.200 metrów nakładek asfaltowych na następujących odcinkach dróg gminnych:

Murowanica – działka ewidencyjna 17010 – 160 metrów
Centrum – działka ewidencyjna 8723 – 174 metry

Przebudowa drogi gminnej publicznej w miejscowości Kiczory

Centrum – działka ewidencyjna 9494 - 116 metrów
Centrum – działka ewidencyjna 9409 – 103 metry
Centrum – działka ewidencyjna 9100 – 150 metrów
Skoczycy – działka ewidencyjna 6181 – 260 metrów
Przywarówka – działka ewidencyjna 1771 – 103 metry
Przywarówka – działka ewidencyjna 3036 – 155 metrów

W ramach poprawy infrastruktury drogowej i rozwoju turystycznego potencjału gminy wykonano również remonty na drogach gminnych tworząc na nich ścieżki rowerowe o łącznej długości 1662 metrów, oraz wykonano remont drogi „Do oczyszczalni” w Kiczorach na drodze o długości 448 metrów.

Odwiert wykonywany na potrzeby weryfikacji grubości nawierzchni podczas odbioru drogi na terenie Gminy Lipnica Wielka

Do wydatków inwestycyjnych drogowych zalicza się również wykonywanie prac projektowych. W 2021 roku zakończono obszerne opracowanie dotyczące opracowania doku-

Remont drogi gminnej Lipnica Wielka – oczyszczalnia ścieków Kiczory

mentacji rozbudowy drogi powiatowej nr 1676K Lipnica Wielka - Przywarówka (budowa chodnika) od km 5+970 do km 8+800 w miejscowości Lipnica Wielka. W ramach prac zaprojektowany został chodnik na odcinku od końca obecnego, aż

Budowa ścieżki rowerowej na drodze „Rabczyckiej”

do szkoły podstawowej w Przywarówce. Na całej długości zaplanowano wymianę nakładki asfaltowej, w miejscach wymagających poszerzenia jezdni oraz kanalizację burzową. Zadanie to zostało złożone przez powiat nowotarski jako jedno z 3 do dofinansowania w ramach Rządowego Programu Rozwoju Dróg na rok 2022.

Podsumowując w roku 2021 wykonano:

- 995 metrów chodnika
- 2216 metrów nakładki asfaltowej
- 2110 metry dróg o nawierzchni tłuczniowej

Całkowity koszt inwestycji drogowych w roku 2021 wyniósł: 3.292.433,37 zł

KANALIZACJA SANITARNA

Inwestycje drogowe chociaż zajmują poważną część w budżecie gminy nie są jedynymi wykonywanymi przez samorząd inwestycjami dla potrzeb mieszkańców. W roku 2021 po kilku latach przerwy wykonano dużą rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej. Dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym przysiółek „Grapa” zyskał możliwość podłączenia do gminnej sieci kanalizacyjnej. Z uwagi na problemy z podłą-

Wykonywanie sieci kanalizacyjnej na terenie sołectwa Skoczynki

zeniem do istniejącego kolektora samo przyłączenie do sieci gminnej ma zostać wykonane wiosną 2022 roku. Po przyłączeniu do całości sieci ponad 40 domów zyska możliwość korzystania z gminnej kanalizacji. Warto wspomnieć, że nasza gmina jest w czołówce gmin jeśli chodzi o procentowe skanalizowanie miejscowości. Dodatkowo w roku 2021 wykonano rozbudowę sieci na potrzeby nowych przyłączy do działek do tej pory nie uzbrojonych. Całkowita wysokość nakładów inwestycyjnych na gminną kanalizację w roku 2021 wyniosły **1.373.869,76 zł** z tego ze środków zewnętrznych pochodziło **1.000.032,87 zł**.

INWESTYCJE KULTURALNE I SPORTOWE

Prócz inwestycji w infrastrukturę liniową do której zaliczamy m.in. drogi czy sieci kanalizacyjne gmina wykonała szereg innych działań zmierzających do poprawy komfortu życia mieszkańców. Do takich zalicza się inwestycje w szeroko rozumianą kulturę i sport.

Muzeum Pasterstwa – Lipnica Wielka - Przywarówka

Przygotowanie placu rekreacyjnego „Przy tamie”
– Lipnica Wielka – Murowanica

W roku 2021 Gmina Lipnica Wielka w ramach projektu pod tytułem: „Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na wspólnej Orawie”, prócz wspomnianych przy okazji inwestycji drogowych budowie ścieżek rowerowych wybudowała Muzeum Pasterstwa w Przywarówce oraz przeprowadziła prace renowacyjne na kapliczkach na terenie gminy. To część międzynarodowego projektu realizowanego na pograniczu polsko – słowackim. Inwestycje w kulturę to również urządzenie placu rekreacyjnego „Przy Tamie” w Murowanicy. Do roku 2021 plac był bardzo zaniedbany, a jedynym elementem świadczącym o jego rekreacyjnym charakterze była bramka sportowa wskazująca na wcześniejsze przeznaczenie terenu. Prace niwelacyjne i prace zagospodarowania terenu przeprowadzone wiosną ubiegłego roku pozwoliły już latem cieszyć się z pierwszego kina letniego, a początkiem jesieni z odbywających się na nowym placu dożynek. Podobnie jak plac „Przy Tamie” nowy blask zyskało „Źródło Piotra

Borowego” oraz plac „Święta Pasterskiego”. Pomimo tego, że jesienią nie udało się mieszkańcom w pełni odkryć nowych miejsc liczymy, że wraz z wiosenną pogodą będą mogli podziwiać efekty prac wykonanych w 2021 roku. Całkowita wartość inwestycji kulturalnych wyniosła **1.591.572,29 zł**. Z uwagi na fakt, że inwestycje zostaną rozliczone w 2022 roku nie można jeszcze podać dokładnej kwoty dofinansowania.

W roku 2021 udało się również rozpocząć remont hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 2 w Centrum. Zadanie dzięki dofinansowaniu w ramach programu „Sportowa Polska” pozwoli największemu obiektowi sportowemu dostosować jego możliwości do obecnie przyjętych standardów. Hala uzyska nową nawierzchnię sportową oraz izolację termiczną i ogrzewanie, które do tej pory były największą bolączką tego obiektu.

Wizualizacja wnętrza hali sportowej przy SP 2 w Lipnicy Wielkiej

Dla zawodników przewidziano nowe szatnie wraz z węzłem sanitarnym. Zakończenie prac planowane jest w roku bieżącym.

Poprawa warunków dla najmłodszych jest kolejnym z celów wyznaczonych przez władze gminy na całą kadencję. Przyjęto ambitny cel, aby przynajmniej jedna szkoła w ciągu roku zyskiwała obiekt będący miejscem zabaw dla dzieci i młodzieży. W ubiegłym roku taki obiekt powstał przy Szkole Podstawowej nr 3 w Skoczyskach. Dzięki dofinansowaniu w ramach środków Urzędu Marszałkowskiego szkoła zyskała plac sportowo rekreacyjny spełniający najnowsze wymagania dla tego typu obiektów. Prace w ramach tych dwóch zadań w 2021 roku kosztowało gminę **698.223,60 zł**, dalsze finansowanie zadania remontu hali zaplanowane jest na rok 2022.

OŚWIETLENIE

Również istniejąca infrastruktura oświetleniowa doczekała się rozbudowy. Dzięki opracowanej dokumentacji projektowej możliwe było wykonanie kolejnych etapów. Droga „Do Janików” oraz „Brzyzki” w Murowanicy zyskały długo oczekiwane oświetlenie. Przygotowywana od 2020 roku dokumentacja projektowa zakłada kolejne etapy rozbudowy tej infrastruktury w kolejnych latach. Całkowity koszt prac projektowych i wykonania oświetlenia w 2021 roku wyniósł **170.379,69 zł**.

SAMOCHÓD RATOWNICZO-GAŚNICZY DLA OSP KICZORY

Bezpieczeństwo mieszkańców jest kluczowym elementem strategii władz gminy. Wymaga to podejmowania działań ukierunkowanych m.in. na wyszkolenie i wymianę sprzętu w jednostkach ochotniczych straży pożarnych. Po zakupie lekkiego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla OSP Lipnica Wielka Centrum przyszła pora na wymianę samochodu w OSP Kiczory.

Gmina Lipnica Wielka na prośbę Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Targu przekazała decyzją rady gminy kwotę 250.000,00 złotych na fundusz wsparcia PSP. Przekazane środki pozwoliły zawodowym strażakom na zakup nowego samochodu dla Jednostki Ratowniczo – Gaśniczej w Rabce. Dotychczas używany samochód został z kolei przekazany dla druhów z naszej gminy. Samochód GBA, który trafił do Kiczor wykonany jest na podwoziu MAN-a i wyposażony jest w zbiornik wody o pojemności 2.500 litrów oraz zbiornik środka pianotwórczego o pojemności 250 litrów. Dzięki napędowi na 4x4 ma możliwość dojazdu w bardzo trudnym terenie co jest szczególnie ważne z punktu widzenia mieszkańców.

Odpowiedni sprzęt i wyszkolenie strażaków jest gwarancją bezpieczeństwa na terenie gminy. Mamy nadzieję, że samochód będzie jak najczęściej brał udział w ćwiczeniach doskonalących, a jak najrzadziej będzie musiał wyjeżdżać do działań ratowniczo – gaśniczych.

*Jakub Dyrzc - Zastępca
Wójta Gminy Lipnica Wielka*

Poświęcenie i przekazanie samochodu ratowniczo - gaśniczego GBA Man dla jednostki OSP Kiczory

ZMIANA GODZIN I DNI PRACY GMINNEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W LIPNICY WIELKIEJ

Upzejmie informujemy szanownych Czytelników, że z dniem 01 stycznia 2022 roku Gminna Biblioteka Publiczna w Lipnicy Wielkiej pracuje w każdą, pierwszą sobotę miesiąca.

W związku z tym godziny pracy GBP w Lipnicy Wielkiej przedstawiają się następująco: poniedziałek – piątek: 8.00–16.00, sobota: 8.00–12.00

Zapraszamy!

POMOC UKRAINIE W GMINIE LIPNICA WIELKA

W lutym b.r. Rosja rozpoczęła wojnę z Ukrainą, najpierw w formie działań hybrydowych, a następnie poprzez bezpośrednie wojskowe działania ofensywne. Cały cywilizowany świat jest oburzony okrucieństwem i barbarzyństwem rosyjskiego najeźdźcy.

W wyniku działań wojennych kilka milionów uchodźców z Ukrainy szuka schronienia w państwach sąsiednich, w tym już ponad 2 mln uchodźców znalazło się w Polsce. Ludzie dobrej woli starają się pomóc, na miarę swoich możliwości: udzieleniem zamieszkania w swoich domach, składanymi darami, pracą wolontariacką, przewozem ludzi i sprzętu, pomocą finansową, inną pomocą. W pomoc zaangażowało się wiele instytucji rządowych i samorządowych, organizacji społecznych, kościelnych i osób prywatnych.

Samorząd Gminy i cała społeczność Lipnicy Wielkiej i Kiczor szybko włączyła się do pomocy. Już w sobotę 26 lutego br. rozpoczęto zbiórkę darów dla potrzebujących z Ukrainy. Ofiarność mieszkańców Lipnicy Wielkiej i sąsiednich wsi przekroczyła nasze oczekiwania: tego samego dnia po południu do Ustrzyk Dolnych przewieziono pełny bus darów dla

potrzebujących. Działania te koordynował Wójt Gminy Lipnica Wielka Mateusz Lichosyt, będący w stałym kontakcie z burmistrzem Ustrzyk Dolnych p. Bartoszem Romowiczem. Zbiórka darów była kontynuowana w kolejnych dniach, co zaowocowało transportem darów w dwóch kolejnych busach do potrzebujących za wschodnią granicą. Pozostałe dary, których już nie potrzebowali uchodźcy na granicy, zostały przekazane do Polskiego Czerwonego Krzyża, na wsparcie uchodźców rozlokowanych na terenie Polski. Dyżury przy zbiórce darów, ich porządkowaniu, sortowaniu i pakowaniu pełnili społecznie pracownicy samorządowi, a także strażacy OSP.

W kolejnych dniach do Lipnicy Wielkiej zaczęli przybywać pierwsi uchodźcy. Gościnnie i szczerze przyjęli ich mieszkańcy naszej gminy, zarówno prywatnie, jak również w domach, gdzie prowadzona jest działalność agroturystyczna. Przyjmujący uchodźców gospodarze wzięli na siebie pierwszy trud związany z pomocą: zakwaterowaniem i wyżywieniem, tłumaczeniem języka, dowozem do Urzędu Gminy w celu rejestracji, inną pomocą.

W dalszych działaniach rozpoczęto rejestrację uchodźców przybyłych do naszej gminy. Do 31 marca zarejestrowano łącznie 133 osoby, część z nich już wyjechała np. w poszukiwaniu pracy, do rodziny w innej części Polski, także za granicę.

Niezwykle ważnym kolejnym działaniem było zorganizowanie pierwszego, oficjalnego spotkania z uchodźcami, które odbyło się w dniu 11 marca. W spotkaniu zorganizowanym przez Wójta Gminy Mateusza Lichosyta na Sali obrad Rady Gminy uczestniczyli: Komendant Komisariatu Policji w Jabłonce, kierownicy jednostek organizacyjnych, dyrektorzy szkół, a także mieszkańcy Gminy Lipnica Wielka, którzy przyjęli uchodźców. Na spotkaniu wyjaśniono najważniejsze sprawy dotyczące rejestracji uchodźców w Urzędzie Gminy, nadawania nr PESEL, organizacji zajęć szkolnych dla dzieci, bezpieczeństwa przebywania w Polsce, uprawnień socjalnych, jakie planowane są przez polski rząd dla uchodźców z Ukrainy, itp. Odbiór społeczny zorganizowanego spotkania był bardzo dobry i pozwolił na wstępne rozwiązanie pojawiających się problemów.

W dalszej kolejności rozpoczęto nadawanie dla uchodźców nr PESEL (do dnia 31 marca br. nadano 170 takich numerów, w tym 47 dla osób spoza naszej Gminy). Osoby zarejestrowane w systemie PESEL rozpoczęły dalej składanie w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipnicy Wielkiej wniosków o pomoc w kwocie 300 zł jednorazowego świadczenia na każdą osobę z Ukrainy (przyjęto 45 wniosków o udzielenie pomocy dla 110 osób), rozpoczęto składanie wniosków o zasiłek rodzinny (przyjęto 27 wniosków), a w dalszej kolejności przyjmowane będą wnioski od mieszkańców gminy, którzy udzielili schronienia dla Ukraińców.

Dzieci w wieku szkolnym rozpoczęły naukę w szkołach naszej gminy: każdy nowy uczeń z Ukrainy otrzymał

„wyprawkę” przygotowaną przez rodziców i dzieci z lipnickich szkół, a zawierającą: plecak, zeszyty, kolorowanki, materiały do pisania. Zaproponowano im także w szkołach dodatkowe zajęcia z języka polskiego, zajęcia integrujące z grupą rówieśniczą, pomoc w zakresie dożywiania, inną pomoc uzależnioną od indywidualnych potrzeb.

Grupa dorosłych Ukraińców mieszkających w Lipnicy Wielkiej rozpoczęła zajęcia nauki języka polskiego, które prowadzi dla nich Pani Natasza (Ukraińska mieszkająca w naszej wsi od kilku lat).

Od połowy marca funkcjonuje w pomieszczeniach obiektu Lipnica Wielka 521 (obok siedziby Centrum Usług Wspólnych) gminny magazyn pomocy. To tutaj dorośli uchodźcy i ich dzieci mogą nieodpłatnie otrzymać niezbędne pomoce i wyposażenie: ubrania, koce, ręczniki, pościel, środki czystości, środki higieniczne dla dzieci i dorosłych, wybrane artykuły żywnościowe. Magazyn jest systematycznie uzupełniany poprzez przekazywane dary przez mieszkańców, głównie naszej Gminy.

Podsumowując można powiedzieć, że sytuacja pomocy dla uchodźców z Ukrainy jest w naszej gminie pod kontrolą. Całość działań nadzoruje i koordynuje Wójt Gminy, jako szef Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. Podziękowania należą się wszystkim osobom i instytucjom, które wsparły swoim zaangażowaniem i bezinteresownością pomoc dla uchodźców.

Zacytuję na koniec wybrany fragment piosenki pt. „Podaj rękę Ukrainie” zespołu Taraka:

„Sze ne wmerła, ne wmerła Ukraina, kiedy razem, jesteśmy jak rodzina...”.

Wybrane informacje przygotował:
Jan Kuliga – Sekretarz Gminy Lipnica Wielka
fot. K.K.

UCHODŹCY WOJENNI Z UKRAINY

Parafia św. Jadwigi Królowej w Murowanicy odnowiła mieszkanie i przyjęła uchodźców wojennych z Ukrainy. Przyjechała do nas Pani Lena z Kijowa z dwoma synami. Młodszy Wowa będzie chodził do przedszkola, a starszy Nazar do szkoły. Najstarszy syn został w Kijowie i walczy broniąc Ukrainy. Życzymy im, aby znaleźli u nas ciepły dom w którym przetrwają czas wojny. Dziękuję wszystkim, którzy pomogli przygotować mieszkanie dla przybyłej rodziny. Ofiarowano wyposażenie do mieszkania, zakupiono za złożone ofiary nowe wyposażenie. Dziękuję za wszelką pomoc i składane ofiary na ich potrzeby. Ofiarowane dobro zawsze wraca, Bóg zapłać.

Ks. Andrzej Pawlak, Proboszcz Parafii
św. Królowej Jadwigi w Lipnicy Wielkiej – Murowanicy

POLSKO-UKRAIŃSKIE SPOTKANIA

W marcowy weekend odbyły się wspaniałe polsko-ukraińskie warsztaty filcowania na mokro prowadzone przez Elżbietę Kowalczyk ze Stowarzyszenia ART Orawa. Mieliśmy możliwość integracji dzięki zabawie, wprowadzenia w naszą społeczność, w naszą kulturę. Dały odrobinę pięknego uśmiechu i chwilę zapomnienia...barier językowych podczas warsztatów filcowania na mokro nie było, dzieci i młodzież korzysta z nauki języka polskiego i szybko się uczy.

Dzieci ukraińskie miały również możliwość uczestniczenia w próbie Zespołu „Orawianie” im. Heródka w Przywarówce kierowanego przez Eugeniusza Karkoszkę. Tam bawiły się przednio, a od członków zespołu otrzymały drobne pamiątki.

Wszystkie poczynania rejestrowała ekipa telewizyjna TVP z Inką Bogucką na czele. W tym czasie rozmawiali oni z rodzinami ukraińskimi, wzięli udział w lekcji języka polskiego, organizowanej przez naszą gminę, odwiedzili gminny magazyn pomocy. Dziękujemy wszystkim za życzliwość i pomoc w realizacji materiału filmowego. Efekt już wkrótce.

K.K.

BUDOWA REMIZY DLA OSP LIPNICA WIELKA CENTRUM

Bezpieczeństwo mieszkańców gminy jest priorytetem dla władz. Dzięki przeprowadzonym jeszcze w 2019 roku szkoleniom jako ostatnia gmina w powiecie nowotarskim wprowadziliśmy przynajmniej jedną jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Wprowadzenie jednostki OSP Lipnica Wielka – Centrum do systemu wymusza jednak konieczność ciągłego podnoszenia umiejętności i jakości sprzętu. To wszystko spowodowało podjęcie decyzji o budowie nowej siedziby dla jednostki. Dotychczas używane pomieszczenia są zbyt ciasne i nie spełniają najnowszych wymagań.

Elewacja projektowanej remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Lipnicy Wielkiej – Centrum

Dzięki współpracy z lipnickim URBAR-em, który wydzierżawił działkę pod budowę nowej remizy w marcu rozpoczęto prace nad jej powstaniem. Projekt przewiduje powstanie budynku przeznaczonego dla parkowania 3 samochodów ratowniczo-gaśniczych, których bramy będą zautomatyzowane i połączone bezpośrednio z systemem alarmowania Państwowej Straży Pożarnej co przyczyni się w znacznym stopniu do redukcji czasu wyjazdu zastępu. W środku przewidziano również miejsce na sale szkoleniową oraz zaplecze techniczne dla strażaków umożliwiające bezpieczne przechowywanie sprzętu. W ramach zadania przewidziano również budowę zbiornika przeciwpożarowego na potrzeby budynków użyteczności publicznej znajdujących się w „Centrum” o pojemności ponad 200 m³.

Zgodnie z przetargiem wykonawca – firma Stan Gut z Zakopanego - ma 9 miesięcy na wykonanie inwestycji wraz z otoczeniem. Całkowity koszt budowy remizy to 2.128.117,44 zł. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem strażacy początkiem przyszłego roku powinni już w pełni korzystać z nowego budynku.

*Jakub Dyrz - Zastępca
Wójta Gminy Lipnica Wielka*

OGÓLNOPOLSKI TURNIEJ WIEDZY POŻARNICZEJ

W dniu 25 marca 2022 roku odbyły się Gminne Eliminacje Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”.

Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom” (OTWP) ma na celu popularyzowanie przepisów i kształtowanie umiejętności w zakresie ochrony ludności, ekologii, ratownictwa i ochrony przeciwpożarowej. W szczególności służy popularyzowaniu wśród dzieci i młodzieży wiedzy ze znajomości przepisów przeciwpożarowych, zasad postępowania na wypadek pożaru, praktycznych umiejętności posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym, wiedzy na temat techniki pożarniczej, organizacji ochrony przeciwpożarowej, szeroko rozumianego ratownictwa oraz wiedzy z zakresu bezpieczeństwa powszechnego, a także historii i tradycji ruchu strażackiego.

W OTWP uczestniczą dzieci i młodzież w trzech grupach: I grupa – uczniowie szkół podstawowych, klasy I-IV; II grupa – uczniowie szkół podstawowych, klasy V-VIII; III grupa – uczniowie szkół ponadpodstawowych. W konkursie wzięło udział 13 uczestników.

Na sali obrad uroczysto wręczono nagrody dla najlepszych uczestników w gminnych eliminacjach Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”. Mieliśmy zaszczyt wręczać nagrody w obecności wszystkich Prezesów OSP z Gminy Lipnica Wielka: Prezesa Franciszka Pindziaka, Prezesa Krzysztofa Króla, Prezesa Józefa Karkoszki oraz Prezesa Henryka Kowalczyka.

Poniżej przedstawiamy tylko osoby nagrodzone w poszczególnych kategoriach, a są to:

I grupa: Dziurdzik Anna – I miejsce; Kowalczyk Emilia – II miejsce

II grupa: Lichosyt Anna – I miejsce; Lichosyt Łukasz – II miejsce; Gnida Małgorzata

III grupa: Kowalczyk Jan – I miejsce; Karnafel Anna – II miejsce

Pierwsze 2 miejsca w każdej kat. przechodzą do eliminacji powiatowych.

Serdecznie gratulujemy wszystkim uczestnikom, którzy wzięli udział w turnieju! Szczególne gratulacje dla osób, które będą reprezentować Gminę Lipnica Wielka na szczeblu powiatowym. Dziękujemy również opiekunom i rodzicom za pomoc w przygotowaniu do konkursu.

źródło: www.lipnicawielka.pl

NIE WYPALAJ TRAW!

W związku z nasilającymi się w okresie wiosennym przypadkami wypalania traw informuje się wszystkich mieszkańców Gminy Lipnica Wielka o bezwzględny zakazie wypalania traw na nieruchomościach gruntowych oraz o konsekwencjach prawnych w przypadku stwierdzenia wypalania traw.

Informuję, że w trosce o dobro mieszkańców Nasza Gmina podjęła działania prewencyjne i monitorujące mające na celu identyfikację podpalaczy.

Wypalanie traw to:

- nakłady finansowe na interwencje straży pożarnej oraz akcje ratunkowe,
- niebezpieczeństwo dla człowieka – niekontrolowane wypalanie łąk i nieużytków prowadzi do rozprzestrzenienia się ognia i zagrożenia życia człowieka oraz strat materialnych,
- niszczenie cennych siedlisk przyrodniczych, niebezpieczeństwo dla zwierząt.

Wypalając łąki i nieużytki rolne łamiesz prawo!

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r., poz. 55 z późn. zm) Art. 124 pkt. 1

„Zabrania się wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych, szlaków kolejowych oraz trzcinowisk i szuwarów”.

Art. 131 pkt. 12

„Kto wypala łąki, pastwiska, nieużytki, rowy przydrożne, szlaki kolejowe, trzcinowiska lub szuwały – podlega karze aresztu albo grzywny”.

Ustawa z dnia 28.09.1991 r. o lasach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1463 z późn. zm)

Art. 30 pkt. 3

„W lasach oraz na terenach leśnych jak również w odległości 100m od granicy lasu, zabrania się działań i czynności mogących wywołać niebezpieczeństwo, a w szczególności rozniecania ognia poza miejscami wyznaczonymi do tego celu przez właściciela lasu lub nadleśniczego, korzystania z otwartego płomienia, wypalaniu wierzchniej warstwy gleby i pozostałości roślinnych”.

Warto więc zapoznać się z przepisami i postępować zgodnie z nimi, z korzyścią dla siebie, innych i przede wszystkim dla środowiska naturalnego.

Wójt Gminy Lipnica Wielka

KWALIFIKACJA WOJSKOWA

Na terenie powiatu nowotaraskiego kwalifikacja wojskowa odbędzie się w dniach od 04.04.2022 do 09.06.2022 roku.

W dniach 25 – 27 maja 2022 roku zostanie przeprowadzona kwalifikacja wojskowa dla Gminy Lipnica Wielka. Miejscem przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej jest: Nowy Targ ul. Bolesława Wstydliewego 14 (budynek Starostwa Powiatowego – parter)

Do kwalifikacji wojskowej wzywa się mężczyzn urodzonych w 2003 roku oraz mężczyzn urodzonych w latach 1998-2002, którzy nie posiadają określonej zdolności do czynnej służby wojskowej (na podstawie art. 32 ust.1-4, art. 35 ust.

1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 372), oraz § 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 23 listopada 2009 r. w sprawie kwalifikacji wojskowej (tj. Dz. U. z 2017 poz. 1980) i rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 grudnia 2021 r. w sprawie przeprowadzenia kwalifikacji wojskowej w 2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 17).

Zgłaszając się do kwalifikacji wojskowej należy zabrać ze sobą:

1. dowód osobisty lub inny dokument potwierdzający tożsamość;
2. aktualną fotografię o wymiarach 3x4 cm bez nakrycia głowy;
3. dokumentację medyczną (jeżeli posiadają);
4. dokumenty potwierdzające wykształcenie albo zaświadczenie o kontynuacji nauki oraz

dokumenty potwierdzające posiadane kwalifikacje zawodowe; Wobec osób wzywanych, które nie zgłoszą się do kwalifikacji wojskowej bez uzasadnionej przyczyny, może być nałożona grzywna w celu przymuszenia albo zarządzane przymusowe doprowadzenie przez policję.

Osoby z orzeczeniem lekarskim, proszone są o kontakt z Urzędem Gminy w Lipnicy Wielkiej celem ustalenia sposobu stawiennictwa

się na Kwalifikację Wojskową.

Więcej informacji można uzyskać w Urzędzie Gminy pod numerem tel. 18 5310055

Informacja dla osób posiadających podwójne obywatelstwo i zamieszkałych na

stałe poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej: Ustawa o powszechnym obowiązku obrony; Art. 4. [Obowiązki w ramach powszechnego obowiązku obrony] 1. Powszechnemu obowiązkowi obrony podlegają wszyscy obywatele polscy zdolni ze względu na wiek i stan zdrowia do wykonywania tego obowiązku. Obywatel polski będący równocześnie obywatelem innego państwa nie podlega powszechnemu obowiązkowi obrony, jeżeli stale zamieszkuje poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z art. 4 wszystkie osoby które posiadają podwójne obywatelstwo i zamieszkuje na stałe poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej a urodzone w latach 1998 – 2003 proszone są o przesłanie dokumentów potwierdzających fakt posiadania drugiego obywatelstwa i potwierdzenie stałego zamieszkania poza granicami RP celem skreślenia z list osób stawiających do kwalifikacji wojskowej w 2022 roku.

(K. Król)

MINĘŁA 90. ROCZNICA ŚMIERCI PIOTRA BOROWEGO

W związku z 90. rocznicą śmierci Piotra Borowego w dniu 18.01.2022 roku mieliśmy zaszczyt gościć Panią Zastępcę Dyrektora Instytutu Pamięi Narodowej – Oddział w Krakowie – Cecylię Radoń oraz Starostę Powiatu Tatrzańskiego Piotra Bąka.

Wspólnie z Wójtem Gminy Lipnica Wielka, Sekretarzem Gminy Lipnica Wielka oraz Dyrektorem Gminnego Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej złożyli wiązankę na grobie Piotra Borowego.

W Lipnicy Wielkiej 18 stycznia 1932 r. zmarł Piotr Borowy. Pogrzeb Apostoła Orawy odbył się trzy dni później z udziałem przedstawicieli władzy państwowej. W ostatniej drodze towarzyszyły mu tłumy mieszkańców Lipnicy Wielkiej i Orawy. Został pochowany na przykościelnym cmentarzu w Lipnicy Wielkiej. Ks. Józef Buroń zrelacjonował uroczystości pogrzebowe w "Gazecie Podhalańskiej" w numerze 6 z 7 lutego 1932 roku, określając Piotra Borowego "Orawskim Ghandim".

ŚLUB I WESELE Ś.P. PIOTRA BOROWEGO

Gazeta Podhalańska Rok. XX, Nr. 6. 7 lutego 1932 s. 1-3.

ks. Józef Buroń

Lipnica Wielka może jeszcze nigdy nie przeżywała takiej chwili, jako dzisiaj. Radość i smutek razem łączyły się tutaj.

Zeszedł z tego świata Orawski Gandhi – bo doprawdy całe jego życie to – pokora i ubóstwo. Niktby nie uwierzył, ktoby był niewidział, na jakim łożku sypiał?... oto dwa pręty żelazne służyły za krawędzie, parę desek na tem, jedna deska pod głowę, a na tej desce

szczypta siana płótnem przykryta, i oto cała pościel, na której całych 50 lat sypiał...Piotr Borowy...

Urodził się na południowych stokach Babiej Góry w Rabczycach roku 1858.

W 18-tym roku życia nastąpił przewrót w jego duszy. Odtąd uczył i nauczał drugich, jako samouk doszedł do tego stopnia, że ze swoją wiedzą śmiało

mógł z kimkolwiek dysputować.

Do roku 1918 żył pod zaborem węgierskim. Była to postać bardzo wielka na Orawie. Znany był w każdej wiosce, mówił kilkoma językami. O jego wpływach świadczy fakt, że kiedy były wybory do Sejmu węgierskiego, to starając się o godność poselską zmuszony był zjednać sobie najsamprzód osobę Piotra Borowego. Jeżeli Piotr przyrzekł poparcie, to kandydat na posła miał pewne szanse do wygrania. Wtedy kandydat na posła mógł spokojnie wyjechać do domu, a resztę zrobił Piotr... Jeżeli kandydat na posła nie był do smaku Piotrowi, to szkoda było roboty, kandydat na całej linii przepadł...

Imię Piotra było szeroko znane – często prowadził pielgrzymki do Kalwarji, do Ludźmierza, był a i w Częstochowie.

W r. 1918 przewrót zastał Piotra w Rabczycach. Miejsce ustępujących władz węgierskich na Orawie zajęli Czesi. Przybyli na nieszczęście braci

Czechów marynarze. Zjawienie się marynarzy wywarło ogromne wrażenie na ludźmi orawskim. Ci bowiem postrzelali zaraz figury świętych, sztydzili z wiary, z kościoła, z duchowieństwa.

Poruszył ten fakt do żywego kaźdego na Orawie. Bolało to ogromnie i Piotra.

Piotr przybył na probostwo do Lipnicy Wielkiej i rzewnie płakał – prosił o radę w jaki sposóbby odwrócić te plagę od ludu orawskiego.

Wtenczas był proboszczem w Lipnicy Wielkiej ksiądz Karol Machay, wikariuszem ks. Józef Buroń, była na probostwie i siostra ks. Machaya Józefina.

Wszyscy czworo radzili razem. Całe probostwo i tak już było dobrze podmowane, wszystko na probostwie śledzono, bracia Czesi codziennie dokonywali rewizyj za ulotkami przesłanymi nocną porą z Nowego Targu, codziennie konfiskowano polskie gazety, broszury, odezwy... które stąd rozchodziły się na całą Orawę.

Ks. Ferdynand już przedtem był zmuszony opuścić Orawę na rozkaz władz wojskowych polskich.

I oto prawie przy takiej sytuacji nadchodzi posłaniec z Nowego Targu, przynosi depeszę, coby natychmiast wysłać delegację do Nowego Targu, która uda się do komisji francuskiej w Warszawie celem przedłożenia faktów o nadużyciach Czechów.

Wybór padł na Piotra...

Przybył posłaniec drugi, trzeci, i prosi o rychłe wysłanie delegacji.

Naznaczono dzień i godzinę. Piotr poszedł się pożegnać ze swoimi braćmi i nazajutrz miał powrócić z Rabczyc.

Czekano nań niecierpliwie. I zjawił się na drugi dzień, lecz Piotr był bardzo słaby, chory. Wiadomości o bezbożnych występach czeskich bardzo zraniły jego duszę, chwiał się na całym cielem i powiedział, że nie jest w stanie iść...

Wszyscy byli bezradni, puścić Piotra było równoznaczne z jego śmiercią. Piotra nie mógł nikt zastąpić. Piotr musiał iść.

Ks. wikariusz Buroń wynajął furkę

i jazda z Piotrem do Jabłonki niby do lekarza. W drodze co pół kilometra patrol czeska zatrzymała podróżnych, lecz widząc chorego i słabego człowieka swobodnie puściła ich do lekarza.

Z Jabłonki droga trudniejsza do granicy, tam bowiem gęściej były rozsiadane patrole czeskie, lecz i tu służyło szczęście. Na samej granicy w Piekielniku mieszkał ojciec ks. wikarego i wybrano się do niego. Z Lipnicy Wielkiej trwała podróż przez Jabłonkę do Piekielnika i stąd do granicy blisko 5 godzin.

Była może godzina 4-ta po południu, kiedy Piotr przybył do ojca ks. wikarego. Piotr na widok granicy polskiej odzyskał siły, nabrał ducha, twarz się mu rozwidniała – niedługo, a Czesi muszą opuścić ukochaną Orawę!

Piotr napił się mleka, rozgrzał się, siostra ks. wikarego poszła zbadać granicę, czy jeszcze jest tam patrol czeska.

Patrol prawie przeszła przed pół godziną. Nie było czasu do stracenia, odprowadzono Piotra do granicy,

spodniach, nie ukończył żadnych wysokich szkół, nie był bogaty, a tyle tu dzisiaj ludzi!...

Nie życzył sobie żadnej parady na pogrzebie, prostą trumnę, kawałek płótna do trumny i nic więcej, w kościele zaś dwa nabożeństwa za jego duszę...

Sześć świec przy trumnie ...oto jego ostatnie życzenie. Jednak inaczej się stało, zgon Piotra obił się echem po całej Polsce.

Byli reprezentanci zdaleka, prawie że z całej Polski. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej reprezentował p. Feliks Gwiźdź, poseł na sejm – podhalanin. W zastępstwie pana Wojewody, pan naczelnik Rogowski, powiat nowotarski reprezentował pan starosta Skalecki. Radę Powiatową pan dyr. Druźbacki, z Krakowa przybył ks. dr Ferdynand Machay, miasto Nowy Targ reprezentował pan burmistrz Rajski. Armję polską zastępował pan komisarz straży granicznej Roloff, razem ze strażą graniczną, która odprowadziła Piotra z honorami wojskowymi na wieczny spoczynek.

Ze Spisza przybyli pp. Insp. Haber, Jan Pluciński, p. Bryjowa, p. Wiśnierska,

a stąd do gminy Załuczne i Piotr był już wolny... I nie powrócił na Orawę, nim nie uprosił u Wilsona, plebiscytu...

Hej! Dzisiaj tu na Orawie taki wielki dzień! Piotr Borowy ma ślub i wesele! i pogrzeb!... razem w jeden dzień!

Piotr Borowy to chłop w białych

– z Czarnego Dunajca byli p. Stanisław Pęksa notariusz, p. dr Pawłowski lekarz okręgowy, p. inż. Kobielski razem z chórem czarno-dunajeckim.

Z Orawy przybyli prawie że wszyscy: pp. Łaszczak kom. policji państwowej, E. Wierczek, kom. drogowy, F.

Pieróg naczelnik poczty, Gutowa kier. poczty, ze Zubrzycy; p. Zarządca Dóbr Orawskich z Lipnicy p. inż. Kulan.

Z duchowieństwa byli: XX. Marcin Jabłoński proboszcz z Orawki, Juliusz Łyszek proboszcz z Jabłonki, Zaręba proboszcz z Chyżnego, Józef Buroń proboszcz z Lipnicy Małej, Karol Machay proboszcz z Lipnicy Wielkiej, Ferdynand Machay dr św. teologii z Krakowa.

Przy domu żałoby modły odprawił i przemówił miejscowy proboszcz, ksiądz kanonik Karol Machay, zwłoki prowadzono do kościoła przy dźwiękach orkiestry pod kierownictwem p. Emila Miki, kierownika szkoły i orkiestry. – Nabożeństwo żałobne odprawił ks. Karol Machay, kazanie wygłosił ks. dr Ferdynand Machay.

Przy grobie przemawiali nad zwłokami: w imieniu Orawców i w imieniu Związku Spisko-orawskiego ks. Marcin Jabłoński, proboszcz z Jabłonki. Przyczożył on myśli Piotra: Piotrze! wiedziałeś, że szukać można ratunku dla ludu orawskiego tylko w wolnej wielkiej i potężnej Matce Polsce, wiara naszych pradziadków tylko tam się ostoi. Piotrze! Znałeś Polskę przed wojną z odpuśców w Kalwarji, w Częstochowie, w Ludźmierzu. Widziałeś tam Polaków rozmodlonych, gorąco kochających

Polskę. Piotrze! Czytałeś historję Polski, i wyczytałeś, że Polska była przedmurzem chrześcijaństwa, była zaporą nawały tatarskiej, tureckiej i do takiej Polski prowadziłeś Piotrze lud orawski. Cześć ci za to, żeś się przyczynił do powiększenia, rozszerzenia granic Rzeczypospolitej Polskiej!

W imieniu Związku Podhalan pożegnał zwłoki pan Feliks Gwiżdż poseł na sejm, w imieniu pana Wojewody przemówił pan naczelnik Rogowski, imieniem powiatu pan starosta Skalecki.

Przemowy przerwano na chwilę, wtedy śpiewał na cześć Piotra chór z Czarnego Dunajca pod kierownictwem pana inż. Kobielusza.

Z ostatnich przemówił delegat Spisza pan Jan Pluciński z Łapsz, – przemówił do gospodarzy: "Zatargało sercami, strzono nami, jak przysło ku nom na Spisu: Borowy umarł! – Umarłeś Piotrze ciałem, ale Twój Duch ostoł. I jak ten orzeł be sie unosił w myślenkach nasych tu pod Tatrami. – Leżys Piotrze ze swoim sercem, co było tak wielkie i pełne wiary, ze zerwało kajdany – kajdany zerwane na Orawcak, na Spisokach. I oto serce dźwigoło wieko truchły 130 letniej niewoli... I to serce biło prze Boga, prze Polskę, prze bratów chłopów i jako to słonecko na niebie świeciło i blaskiem

ciągło nas za sobą. To serce przejechało góry, lasy, wodę, aby jacy Orawę i Spis wyratować. I to serce Twoje trafiło tam i zrobiło to, co go ani rozum, ani mądrość nie potrafi. I zodne serce by tego nie zrobiło, ino serce zahartowane przez Boga, – wykołysane przez te huja-wice, co i gór sie targajom, bez te potoki, co swoim hukotem przyśpiewujom. – Hej! Przyšli my ze Spisa... Pietrze, od Twojego towarzysza, Wojtka z Lendaku, przyślimy, coby tu ostatnią oddać przy-sługę, przyślimy z tem ślubowaniem, ze bemy vse tak robić, jako nom Twój Duch koze i serce pokozalo.

Hold i cześć oddajemy Ci ze Spisa!"

Po tem przemówieniu zwłoki spuszczone do grobu na wieczny spoczynek, przy dźwiękach orkiestry.

Następnie poskładano wieńce. Wi-dać było duży, ładny wieniec od pana Wojewody z napisem: Niestrudzonemu Obrońcy Spisza i Orawy, od Nowotarskiej Rady Powiatowej, od księdza proboszcza z Jabłonki, od szkoły im. Tadeusza Kościuszki z Lipnicy Małej, od pana Piekarczyka i od Stowarzyszeń.

I oto taki był ślub, wesele i pogrzeb człowieka bardzo skromnego, wiejskiego działacza, zakonnika bez murów klasztornych. – Cześć jego pamięci!

Ks. Buroń

PRZEŁĘCZ LIPNICKA

Przełęcz Lipnicka to poprawne, historyczne określenie przełęczy, dzisiaj popularnie zwanej – Krowiarkami.

Przełęcz Lipnicka to obniżenie głównego grzbietu Pasma Babiogórskiego, dawniej miejsce to nazywano Lipnickim Siodłem. Przez tę przełęcz prowadził stary szlak z doliny Skawicy na Orawę tzw. Orawski Przechód lub Orawski Chodnik.

Przełęcz Lipnicka oddziela od wschodu Babią Górę od grzbietu Polic, łączy zaś Małopolską (Ziemie Suską) z Orawą. Przebiega tędy wododział zlewisk Bałtyku i Morza Czarnego. Wypływający na północnych stokach przełęczy potok Jaworzyna, spływa do Skawicy, z południowych natomiast wypływa

potok Sylec spływający przez Lipnicę Małą do Czarnej Orawy. Do 1918 roku przez tę przełęcz poprowadzona była granica między Galicją a Węgrami, w czasie II wojny światowej – między Generalną Gubernią a Słowacją. Od 1968 r. przez Lipnicką Przełęcz przebiega asfaltowa droga łącząca Ziemie Suską z Orawą i Podhalem.

Natomiast Krowiarki to właściwie nazwa niewielkiej polany, która znajdowała się na obniżeniu głównego grzbietu Pasma Babiogórskiego, czyli Przełęczy Lipnickiej. Jeszcze w XIX wieku wypasano

na niej krowy, a pilnujące je kobiety nazywano *krowiarkami*, stąd pochodzi nazwa polany.

W czasach późniejszych Krowiarki stały się ważnym węzłem szlaków turystycznych. Na północno-wschodnim skraju polany znajduje się symboliczny grób prof. Zenona Klemensiewicza poległego w katastrofie lotniczej pod szczytem Policy. Na polanie stoi kamienny pomnik upamiętniający Karola Wojtyłę, który w 1938 roku jako student pracował przy budowie drogi na Przełęcz Lipnicką.

Robert Kowalczyk

17. ROCZNICA ŚMIERCI DRA. EMILA KOWALCZYKA

*Moja Orawo
nie idź w życie
bez obziyrania
się w downość
i sukaj tam
nie popiołu
a ognia.*

[E. Kowalczyk,
fragment wiersza „Moja Orawo”]

Emil Kowalczyk urodził się w Lipnicy Wielkiej. Ukończył Liceum Pedagogiczne, a następnie studia polonistyczne w 1971 roku w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie, gdzie uzyskał tytuł magistra filologii polskiej. Pracę doktorską na temat: „Środowiskowe funkcje literatury regionalnej na przykładzie polskiej Orawy” obronił w 1981 r.

Swoją pracę zawodową związał ze Szkołą Podstawowej nr 4 w Lipnicy Wielkiej Przywarówce, gdzie był długoletnim dyrektorem, doskonałym polonistą i wychowawcą. Szkoła ta obecnie nosi jego imię.

Utworzył tutaj Dziecięcy Zespół Regionalny „Orawianie” im. Heródka. Zespół ten zdobył wiele nagród w kraju i zagranicą (występował m.in. w Niemczech, Turcji, Japonii).

Emil Kowalczyk był publicystą i poetą, autorem trzech tomików: „Napij się orawskiego ciepła” (1991), „Dookoła smreków paciorki” (1994) oraz „Mos Ty serce orawskie” (2005). Pośmiertnie wydano antologię poezji dra Emila Kowalczyka pt. „Na orawskiej pogródcie” (2019).

23.02.2022 roku, minęła 17 rocznica śmierci dra Emila Kowalczyka – regionalisty, poety, pedagoga i działacza społecznego; jednego z największych autorytetów na Orawie. Jego cnoty powinny być dla nas wyznacznikiem, Jego poezja, stale aktualna – drogowskazem.

Emilu, tak bardzo brakuje nam Twojej mądrości w dzisiejszym, wartkim świecie.

Pamiętamy.

Emil Kowalczyk
(17.12.1941 – 23.02.2005)

(redakcja)

Autor wielu publikacji prasowych o tematyce orawskiej. Twórca i autor „Gminnych Nowin”.

Zasłynął jako działacz społeczny, przez cztery kadencje pełnił funkcję Przewodniczącego Rady Gminy Lipnica Wielka, był inicjatorem powstania Liceum Technicznego i pierwszym dyrektorem, pełnił ważne funkcje w wielu organizacjach i stowarzyszeniach.

Za swoją pracę został wyróżniony wieloma odznaczeniami, m.in.: Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Był przede wszystkim człowiekiem niezwykle wrażliwym, skromnym, pracowitym, czynnym, cieszącym się dużym autorytetem.

Zmarł 23 lutego 2005 roku, spoczywa na lipnickim cmentarzu.

źródło: „Lipnica Wielka na Orawie na przestrzeni dziejów”.

WIEJSKIE SPOTKANIE TEATRALNE W ŁOPUSZNEJ

W czwartek 31.03.2022 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Łopusznej odbyły się II Wiejskie Spotkanie Teatralne, w którym wzięła udział nasza Orawska Grupa Teatralna im. dr Emila Kowalczyka oraz gospodarze, czyli Zespół Regionalny „Góralo Brać”. Zespół z Łopusznej przedstawił sztukę „Jędrusiowe gusła” w reż. Mateusza Buły, natomiast nasza orawska grupa zaprezentowała „Orawski kabaret”, czyli skecze: „Agroturystyka”, „Dudrocki”, „Spis rolny”, „Na kiermas” w reż. Roberta Kowalczyka.

fot. Bronek Kowalczyk
źródło: www.lipnicawielka.pl

PŁYTA ZAINSPIROWANA ŻYCIEM MIKÓW

Z przyjemnością informujemy, iż Stowarzyszenie Lipnica Wielka na Orawie zrealizowało projekt wydania płyty zainspirowanej życiem Józefiny i Emila Mików. Na tym demo CD znajdują się 4 utwory z projektu „Bielaso” oraz jako bonus track projekt „Przeznaczenie”. Utwory zostały nagrane w listopadzie 2021 w Sound Stone Studio Paweł Kurowski w Żywcu. Projekt okładki opracował: Grzegorz Rzepiszczak.

Dofinansowano w ramach projektu Stowarzyszenia Lipnica Wielka na Orawie „Mikowie – Święci dnia codziennego” w otwartym konkursie ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w dziedzinie kultury w 2021 roku pn. „Mecenat Małopolski – II edycja”.

(R.M.)

MAŁOPOLSKA

Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY – „RAZEM PRZECIW PRZEMOCY” PROCEDURA „NIEBIESKIEJ KARTY”

Najważniejszym celem procedury „Niebieskie Karty” jest zapewnienie bezpieczeństwa osobie pokrzywdzonej. W praktyce oznacza to, że osoba pokrzywdzona nie musi samodzielnie zgłaszać się do różnych instytucji celem uzyskania wsparcia, tylko przedstawiciele instytucji zwrócą się do niej z ofertą pomocy i wspólnie uzgodnią indywidualny plan działania.

W większości przypadków osoby doznające przemocy podejmują decyzję o pozostaniu w dotychczasowym miejscu zamieszkania a w ramach w/w planu pomocy otrzymują m.in. wsparcie psychologiczne, terapeutyczne, poradnictwo prawne i socjalne, edukację w zakresie swoich praw, a rodzice edukację w zakresie kompetencji wychowawczych. W uzasadnionych przypadkach stosowane są natychmiastowe kroki prawne, służące odizolowaniu sprawcy przemocy od ofiary – nakaz opuszczenia wspólnego mieszkania, zakaz zbliżania się i kontaktowania z pokrzywdzoną osobą.

Najważniejszym elementem procedury jest uświadomienie osobie pokrzywdzonej, że:

1. Za przemoc odpowiada osoba ją stosująca, ofiara nie ponosi winy.

2. Nikt nie ma prawa krzywdzić innych, niezależnie od powodów, które go do tego skłoniły.

3. Prawo chroni każdego, także w jego domu.

4. Osoby doznające przemocy we własnym domu nie są same - wiele osób i instytucji może i chce zaangażować się w ich ochronę.

5. Osoby dorosłe odpowiedzialną za bezpieczeństwo dzieci i innych osób zależnych (chorych, niepełnosprawnych), nawet jeśli same ich nie krzywdzą.

Osoby doświadczające przemocy w bliskich relacjach doznają nie tylko szkód somatycznych (obrażenia), ale także dotkliwych strat psychicznych. Boją się sprawcy i jednocześnie bardzo oczekują zmiany jego zachowania na lepsze. Pomimo doznanych krzywd nie ujawniają przemocy, chroniąc integralność rodziny w obawie przed utratą bezpieczeństwa materialnego i stygmatyzacją społeczną. Dlatego rozumienie sytuacji osób doznających przemocy w rodzinie jest kluczową

umiejętnością potrzebną do udzielania im skutecznej pomocy.

Zespół Interdyscyplinarny w Lipnicy Wielkiej zaprasza osoby zainteresowane przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie do kontaktu ze specjalistami w Punkcie Informacji Wsparcia i Pomocy dla Rodzin działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej:

1) Psycholog – drugi wtorek miesiąca w godz. 15.00-18.00 po wcześniejszym uzgodnieniu terminu z pracownikiem socjalnym tel. 18 26 349 90, 607819667

2) Terapeuta uzależnień - pierwszy i trzeci poniedziałek miesiąca w godz. 13.00-15.00 tel. 607167689

3) Pracownicy socjalni przyjmują w Ośrodku Pomocy Społecznej codziennie w godzinach pracy tj. 7.30-15.30, tel. 18 26 349 90

Opracowała: Agnieszka Stopiak – Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Lipnicy Wielkiej na podstawie materiałów informacyjno-edukacyjnych PARPA finansowanych ze środków NP.

„SEN BACY” Z WYRÓŻNIENIEM NA ORAWSKICH POSIADACH TEATRALNYCH

W dniach 4-6 marca 2022 roku w Jabłoncu odbyły się 9. Małopolskie Spotkania Teatrów Amatorskich na Orawie. Połączone siły Orawskiej Grupy Teatralnej im. dra Emila Kowalczyka, Chóru Eduardo, Zespołu Orawiaczy oraz Muzyki Orawskiej Arva zaprezentowały na posiadach melodramat autorstwa Emila Miki „Sen bacy” zdobywając wyróżnienie. Serdeczne gratulacje dla naszych grup.

„Sen bacy” to melodramat napisany przez Emila Mikę, folklorystę, muzyka, określanego mianem „orawskiego Kolberga”. „Sen bacy” to utwór o dużych

walorach artystycznych. Mika prostymi środkami wyrazu stworzył dzieło wyjątkowe. Sięgając po to co było mu najbliższe: orawski folklor, snuje refleksje na temat ludzkiego losu. na podbabio-górskiej hali spotyka się młodość i starość, śmierć i życie, tęsknota za utraconym światem tradycji Orawy i nadzieja, że dawna pieśń się odrodzi.

Po raz pierwszy w Domu Ludowym w Lipnicy Wielkiej, Mika wystawił tę sztukę w 1935 roku. Tak o tym wydarzeniu napisał Leon Rydel:

„Pamiętam dobrze wieczór lipcowy 1935 roku, kiedy na scenie Domu Ludowego w Lipnicy Wielkiej występował

zespół orawski prowadzony przez Emila Mikę. W śpiewie i tańcu ilustrował życie pasterskie na hali. Na widowni goście z Warszawy, profesorowie i młodzież.

Cisza, zasłuchanie, tu i ówdzie łzy w oczach. Po skończonym widowisku chwila ciszy, a potem huragan oklasków i jeszcze długo stan wzruszenia. Taka jest siła autentyzmu i siła treści.

Tak powstał „Sen bacy – melodramat górski według oryginalnych melodii góralskich, opowieść o umierającym orawskim świecie”.

fot. Bartłomiej Wawrzyniak | MCK SOKÓŁ
tekst: R. Kowalczyk

ORAWSKI KABARET NA DESKACH DOMU LUDOWEGO W LIPNICY WIELKIEJ

Orawska Grupa Teatralna im. Emila Kowalczyka w sobotę 12 lutego 2022 roku w Domu Ludowym w Lipnicy Wielkiej zaprezentowała swój najnowszy program kabaretowy. Zgromadzona publiczność bawiła się przy skeczach: *Agroturystyka, Dudrocki, Spis rolny* oraz *Na kiermas*.

W orawskim kabarecie wystąpili: Bronisław Bandyk, Magdalena Kostrzewa-Smreczak, Karolina Kowalczyk, Eugeniusz Lichosyt, Wioletta Machaj, Ewa Magiera, Patryk Rudnicki, Jan Świdroń, Eugeniusz Węgrzyn; scenariusz i reżyseria: Robert Kowalczyk. W przerwach między skeczami czas umilała Kapela, *Muzyka Orawska* w składzie: Paweł Czaja, Marcin Kowalczyk, Tomasz Misiniec i Jonasz Pieronek.

Występ cieszył się dużym zainteresowaniem wśród orawskiej publiczności, więc Orawska Grupa Teatralna musiała swój program zaprezentować aż dwa razy. Jako ciekawostkę podajemy, iż tego roku nasza Orawska Grupa Teatralna obchodzi 15-lecie swojej działalności.

Aktorom podziękował Wójt gminy Lipnica Wielka Mateusz Lichosyt. Głos zabrał również Wójt partnerskiej gminy Baranowo Henryk Toryfter, który wraz z liczną delegacją swojej gminy gościł w tym czasie u nas.

Dziękujemy za rejestrację programu ekipie Orawa.tv; wszystkie skecze zostaną umieszczone na ich kanale w późniejszym czasie.

fot. Grzegorz Rzepiszczak Orawa.tv
źródło: www.lipnicawielka.pl

DRUGIE MIEJSCE NA 50. JUBILEUSZOWYM GÓRALSKIM KARNAWALE W BUKOWINIE TATRZAŃSKIEJ

W Bukowinie Tatrzańskiej Zespół Regionalny „Orawiacy” wziął udział w Ogólnopolskim Konkursie Grup Kolędniczych, który odbył się w dniach 9-12 lutego 2022 r. w ramach 50. Jubileuszowego Góralskiego Karnawału w Bukowinie Tatrzańskiej.

Komisja w składzie: dr Artur Czesak – językoznawca, mgr Benedykt Kafel – etnolog, dr Dorota Majerczyk – etnolog, prof. Stanisław Węglarz – antropolog kulturowy po obejrzeniu występów 45 grup kolędniczych z województwa małopolskiego, podkarpackiego i śląskiego przyznała miejsca. Nasz zespół przedstawił Betlejemców z Lipnicy Wielkiej i zajął drugie miejsce.

Rob.

WYNIKI KONKURSU „NA ORAWSKO BOJKE”

Komisja w składzie: Emilia Karlak, Janina Karkoszka oraz Robert Kowalczyk dokonała oceny nadesłanych na konkurs prac i przyznała następujące miejsca:

Szkoła Podstawowa kl. 4-6 i młodsze

I miejsce – Emilia Kowalczyk SP Nr 2, kl. IV za bojke „Wielgo tajemnica”

II miejsce – Mateusz Spyrka, SP Nr 4, kl. II za bojke „Magiczne źródółko”

II miejsce – Julia Jazowska, SP Nr 2, kl. V za bojke „Lipnicki Janiołek”

III miejsce – Szymon Machajda, SP Nr 2, kl. IV za bojke „Łorawsko staroba”

Szkoła Podstawowa kl. 7-8

I miejsce – nie przyznano

II miejsce – Szymon Gombarczyk, SP 4, kl. VII za bojke „Mało łowiecka”

Dorośli

I miejsce – Andrzej Węgrzyn z Lipnicy Wielkiej za bojke „Stare wychodzić”

II miejsce – Barbara Otrembiak z Lipnicy Wielkiej za bojke „Wincyntowe sadełko”

Komisja dziękuje wszystkim uczestnikom za świetne teksty przesłane na konkurs. Zachęcamy do udziału, ponieważ naszym celem jest w niedługiej przyszłości wydanie publikacji

z orawskimi bojkami napisanymi na ten konkurs. Dziękujemy za dbałość o wysoki poziom konkursu, a nauczycieli zachęcamy do motywowania dzieci do wzięcia udziału. Najlepsze teksty zostaną umieszczone w „Gminnych Nowinach”.

We wszystkich kategoriach przyznano nagrody rzeczowe.

Organizatorzy:

Mateusz Lichosyt – Wójt Gminy Lipnica Wielka

Karolina Kowalczyk wraz z Gminnym Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej

Stanisława Kucek wraz z Gminną Biblioteką Publiczną w Lipnicy Wielkiej

Janina Karkoszka – Przewodnicząca Komisji Oświaty, Kultury i Sportu przy Radzie Gminy

Emilia Karlak wraz ze Szkołą Podstawową Nr 3 w Lipnicy Wielkiej – Skoczyskach

„WIELGO TAJEMNICA”

EMILIA KOWALCZYK

Downo, downo tymu, na biydny Orawie, pośród gór i lasów, stoła se mało chatka. Ta chatka to tak nie do końca była pu-
sto. Siedział se w niy samotnie, nie wadząc nikomu mały chłopcuś o cystym i dobrym serdusku. Był ón siyrotom i miał na mia-
no Emil.

Pewnego razu chłopcu sie poscynścijo i naseł złoty piniądz . A ze był strasznie głodny, poseł na bacówkę po oscypecka. Kie
hań prziseł, baca sie stropiyl, lebo chłopiec był głodny i zbabrany. Doł mu jedzynie i picio, zacyni ozprawiać. Uwidzioł, ze Emil
to chłopiec strasznie dobry, jako mało któ. O chwilecke do bacy i Emila przylecioł pies golden retriever.

- To moj pastyrski pies. Wołom na niego Ados – pedzioł baca – wartuje moje owce. A teraz weź se go i niek Ciebie pilnuje
i bronii od złego. Kie dos mu duzo miłyści, on pokoze Ci swojom wielgo tajymnice.

Emil strasznie sie uciesoł i zabroł Adosa du dómu, ale obiecoł bacy ze cynsto bedo go odwiydziać. Chłopiec i pies okropencie
sie pokochali, a chatka wdy była wesolo, kie ozlegoł sie w ni głos ik zabawy.

Pewnego dnia do chatki prziseł niedobry pon i pedzioł, ze to jego pies. Zapion go i na snurku wywiódl z chatki. Emil był ma-
lučki i nie móg nic zrobić. Kie zły pon oddaloł sie z psym, chłopiec polecioł za nimi, ale stracioł sie w lesie. Naroz przed chłopcym
ukozaly sie orawskie strachy: carownica z Babie Góry, orawsko strziga, diaboł w staryk kierpcak i potwór z lipnickiego potoka.
Zacyni gónić małego Emila, a tyn dar sie w niebogłosy: Ados! Ados!!!

Ados, chłoc był strasznie daleko, uslysoł nawoływania chłopca, ugryz złego pana w brzyčki i krziwy nos, wartko odplontoł
sie ze snurka i popyndzioł na ratunek kamaratowi. Pies naseł chłopca, odpyndzioł syćkie potwory, a pote przepedzioł do chłop-
ca ludzkim głosym:

- Juz Ci sie nie stanie krziwda. Na wdy bedyme ze sobom.

Emila strasznie zadziwiyla ludzko gwara psa. Psu gwara dodalo, a chłopcu odjyno. Ados mu na to pedzioł:

- Jezek magicnym psym i mom Cie brónić od zła selijakiego.

Chłopiec kcioł sie odwdziyncyc psymu kamaratowi i zabroł go na swojo ukochano, orawsko, przepiykno Marysino Polane.
Pies sprawioł, ze to miejsce od tego casu stalo sie magicne. Zwierzynka zyly tamok z zgodzie z ludziami. Donosiyly kozdymu, co
sie tam naseł, strawy i picio, przekozywały ludziod dary natury. Dziynki tymu Emil juz nigdy nie był głodny. Od te pory tyz Ora-
wa nie była juz biydno.

Po wielu scynśliwyk rokach, kie chłopiec i pies zestarzeli sie stoła sie nojgorso rzec prze chłopca - śmierć Adosa. Strasznie to
przezywoł, całe 15 roków, jaze do swoik setnych urodzin. W chłopca - staruska urodziny stoła sie zaś nojscynśliwso rzec na świe-
cie. Pies zabroł go do nieba i pedzioł mu, ze cały cos nad nim cuwoł. W tym niebie zyli se dali długo i scynśliwie.

Morał z tego taki, ze w zyciu mogymy spotkać wielu złyk ludzi. Cłowiek moze zranić drugiego milion razy, a pies ino roz –
kie odchłodzi do psiego nieba i zostawio cłowieka samego.

I miejsce w Konkursie na „Orawsko Bojke” – kat. kl. 4-6 i młodsze; SP Nr 2, kl. IV

DOFINANSOWANIE Z PROGRAMU MKIDN 2022 DLA GMINNEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

Gminna Biblioteka Publiczna w Lipnicy Wielkiej została beneficjentem programu MKIDN 2022 „Promocja czytelnictwa”.
W związku z tym już w kwietniu rozpocznie się realizacja zadania pn. „Historycznie zaczytani”. W ramach projektu zostaną zor-
ganizowane: gry terenowe, warsztaty filmowe, plastyczne, booktalkingu, spotkania autorskie, cykliczne spotkania dla seniorów
„Popołudnie w bibliotece”, wakacyjna, wyjazdowa lekcja biblioteczna.

Strategiczne cele programu to zarówno poprawa dostępu do książki w jej wszystkich formatach, jak i wzmocnienie kulturo-
twórczej roli bibliotek. Celem programu jest wspieranie wartościowych form promowania czytelnictwa, zarówno poprzez do-
finansowywanie innowacyjnych szeroko zakrojonych programów promujących powszechne praktyki czytelnicze, jak i poprzez
wsparcie dla przedsięwzięć promujących najbardziej znaczące zjawiska literatury współczesnej.

(rob)

MAŁA KSIĄŻKA - WIELKI CZŁOWIEK

Pragniemy z dumą przedstawić kolejnych super Czytelników i Czytelniczek Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnicy Wielkiej, którzy odebrali dyplomy w I. i II. edycji akcji pn. MAŁA KSIĄŻKA – WIELKI CZŁOWIEK. Miło nam pogratulować dzieciom oraz ich rodzicom.

Akcja nadal trwa, wszystkich, którzy jeszcze nie skorzystali serdecznie zapraszamy do odwiedzenia naszej biblioteki. Przypominamy, że wyprawki czytelnicze dla najmłodszych dzieci nadal czekają i można je pobrać.

(S.K.)

Kacper Bartos

Zofia Janiczak

Sara Jasiura

Sebastian Kapuściak

Oliwia i Sebastian Karkoszka

Estera Kurnat

Sandra Lach

Wojciech i Karolina Mastela

Zuzanna Owsiak

Antonina Pietrzak

Lena i Sebastian Plaszczyk

Maja Plaszczyk

Agata Sopata

Dawid Wontorczyk

Izabella Wontorczyk

Natan Wontorczyk

Marcin i Sebastian Wroński

Paweł Wroński

Bartłomiej Wykręt

Tomasz Ziemiańczyk

Magdalena i Julia Zięba

WIEŚCI Z KLUBU BABIA GÓRA W CHICAGO

ZEBRANIE

SPRAWOZDAWCZO-WYBORCZE

„KLUBU BABIA GÓRA”

W niedzielę, 13 lutego 2022 roku w Domu Podhalan odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Klubu Babia Góra.

Skład całego zarządu przedstawia się następująco:

1. Kapelan – Ks. Krzysztof Paluch
 2. Vice Kapelan - Ks. Jacek Wrona
 3. Prezes – Anna Palenik
 4. Honorowy Prezes – Jan Łaciak
 5. Vice Prezes – Maria Jazowski - Wontorczyk
 6. Vice Prezes – Aleksander Jazowski
 7. Skarbnik – Władysław Kiełbasa, Alina Bosak
 7. Dyrektorzy do ZG ZPPA – Jerzy Mszal, Marian Stasik, Alek Pakos, Stanisław Kłapisz
 8. Z-ca Dyrektora do ZG ZPPA – Anna Palenik
 9. Sekretarka Protokołowa – Dorota Pakos
 10. Sekretarz Finansowy – Marian Stasik
 11. Korespondent – Lucyna Kłapacz, Elżbieta Kucek
 12. Chorąży – Józef Palenik
 13. Drugi Chorąży – Ryszard Bury, Alek Pakos, Darek Pakos
 14. Kierowniczką Zespołu – Maria Jazowski-Liszka
 15. Instruktor –Aleksander Jazowski
 16. Kapelmistrz – Artur Jazowski
 17. Vice Kapelmistrz – Janusz Jazowski, Jerzy Mszal
 18. Komisja Rewizyjna – Alex Sandrzyk, Roman Kucek
 19. Komisja Kultury – Elżbieta Kucek, Stanisław Kłapisz
 20. Członkowie Rady Gospodarczej – Maria Machaj, Irena Kiełbasa, Stanisława Bury/ Mirosław Jazowski, Aniela Kłapisz, Andrzej Kłapacz, Anna Magiera, Tadeusz Magiera, Karol Polaczek, Stanisław Pakos, Aniela Obrochta, Stefania Łapczyńska, Krystyna Stachulak, Helena Del Real
 21. Członkowie Zarządu – Maria Zbela, Anna Sroka
- Przyjęto i zaprzysiężono nowych członków: Artur Stechura, Małgorzata Helegda.

SKUBARKI W CHICAGO

W tym roku 19 marca na Józefa dzięki inicjatywie aktywnej grupy Orawian, zostały zorganizowane po raz pierwszy „Orawskie skubarki”. Dużo ludzi pamięta ten piękny zwyczaj, skubanie piór, wspólny śpiew, rozmowy, miód z chlebem lub domowymi wypiekami, a czasami po skubarkach spotkanie z chłopakami i wspólne tance przy muzyce.

Nasze skubarki odbyły się w Merrillville Indiana u Ojców Salwatorian. Każdy chcący wziąć udział w tym pięknym zwyczaju, przyjechał oczywiście przywoząc tzw. załączniki: ciasta, chleby, wędliny wszystkie wyroby własnej roboty.

W ten wieczór mogliśmy wziąć udział we mszy świętej, która jest odprawiana w każdą sobotę w kaplicy o 7 wieczorem. Po mszy spotkaliśmy się w sali bankietowej, gdzie mogliśmy rozpocząć nasze skubarki ze wspólnym biesiadowaniem.

Skubanie piór to wspaniały czas. Kobiety pozakładały fartuszki oraz podomki, które przywoziły z Polski. Każda wspominała że są to podomki, w których chodziły ich Mamy. Zaczął się czas wspomnień, jak ubierały się kobiety, dlaczego zakładały podomki, z jakiego materiału były uszyte, dlaczego miały różne guziki itp. Opowiadaniom nie było końca, a skubanie piórek sprawiło nam niesamowitą frajdę.

Nasi akordeoniści: Albin Trojaniak i Artur Stechura oraz młoda rodzinna kapela w składzie: Alek Jazowski, jego synek Tymek oraz córka Emilka grający na skrzypcach i basach zaczęli wygrywać nasze orawskie melodie oraz śpiewać przyśpiewki.

„Skubojcie, skubojcie, skubarecki nase, dy Wom tu nawarzo na spyrecce kase”

Oczywiście „Skubarecki” odpowiedzieli chórem: „Skubiy-me piórecka, radzi nos tu majom, ale nasi chłopcy tońcyc nie wydolom”. „Skubime piórecka, zrobiyme pierzyne, zebyś se chłopoku nie chłodzioł do inne”.

Później oczywiście śpiewaliśmy inne piosenki, „Siadła pszczołka”, „Nad brzegiem przy ruczaju”, „Szła dziewczeczka” itd. Ciągle któraś z kobiet przypominała jeszcze tę zaśpiewajmy. Naprawdę było wspaniale. Oskubane piórka pozbierała do poszewki nasza Pani Prezes Ania Palenik wraz z gaździnką Marysią Jazowski - Wontorczyk. Czas na poczęstunek. Miód chlebem. Po prostu palce lizać. Nasze najstarsze Orawianki,

powiedziały, że, aż im się łezka w oku zakręciła, bo wróciły do lat swojej młodości.

Wśród nas mieliśmy również Józka i Józefinę, więc odśpiewaliśmy dla nich tradycyjne sto lat oraz każdego wytańczyliśmy. Czy warto robić takie spotkania? Oczywiście, że tak. Taniec, muzyka, wspólne rozmowy niesamowicie łączą i jednoczą ludzi a szczególnie jak się mieszka na obczyźnie.

KULIG I WSPÓLNA ZABAWA PRZY OGNISKU

W porze zimowej w styczniu 2022 roku odbyło się wspólne wspaniałe spotkanie Orawian na kuligu i ognisku, na farmie u Pana Sitko w Homerplan. Chociaż śniegu nie było za dużo, nasi Orawianie nie zrezygnowali ze wspólnego spotkania twierdząc, że nie ważne czy pojedziemy saniami czy wozem, jeżeli spotykają się ludzie, którzy lubią śpiew i zabawę to zawsze będzie fajnie. Bez śniegu, ale z niesamowicie

tym mrozem rozpoczęła się zabawa od wspólnego przejazdu wozem ciągniętym przez parę pięknych koni. Po przejażdżce, wspólnym śpiewie na wozie, zmarznięci, gromadziliśmy się wokół ogniska, żeby skosztować smacznej pieczonej kiełbaski, boczku, chleba swojskiego oraz gorącej grochówki. Nie zabrakło nam również pięknych melodii orawskich, które wygrywali nam młodzi Orawianie (synowie Doroty i Darka Pakos wraz ze swoimi kolegami). Następnie, każdy zapragnął pośpiewać piosenki z dawnych lat, które śpiewaliśmy przy ogniskach w czasach naszej młodości. Podczas wspólnego śpiewu akompaniowali nam na akordeonach Janusz Jazowski oraz nasz nowo poznany Orawianin Artur Scechura pochodzący z Kiczor. Pani Prezes Ania Palenik, każdego częstowała wyśmienitą cytrynowką domowej roboty. Po śpiewie „Hej, gorzołeczka trunek, dobro na frasunek, hej, kto nie pije trunku tyn ni mo frasunku”, każdemu zrobiło się trochę cieplej, ale żeby rozgrzać się na dobre trzeba było „zwyrtność poleckę”. Zabawa, nasze wspólne spotkanie było naprawdę udane. Każdy liczy, że w przyszłym roku znów się zabawimy i już myśli jak i jakie zorganizować wspólne zabawy.

autor tekstów: Elżbieta Kucek - korespondent
„Gminnych Nowin” z Chicago

MAŁY SKANSEN I PRACOWNIA ARTYSTYCZNA, O KTÓREJ JESZCZE NIE WIECIE...

W Centrum Lipnicy Wielkiej mieszkaniec naszej gminy zgromadził na ścianach swego garażu stare eksponaty – narzędzia rolnicze oraz sprzęty użytkowe, dokumentując swoistą historię regionu. Oj czego tam nie ma... znajdziemy jarzmo, „cyrpoki”, kleszcze, grabie, tarki i kijanki do prania, piły, haki, podkowy, widły, „miyncyrz” (waga hakowa), kleszcze kowalskie, hebel, korbby, dawne naczynia, elementy stroju i wiele, wiele innych. Takie rzeczy od lat gromadzi mieszkaniec Lipnicy Wielkiej Pan Ignacy Martyniak. Jest to swoisty skansen, do którego odwiedzin zachęcamy szkoły.

Pan Ignacy nie dość, że gromadzi to wszystko ale przy tym z niezwykłą dawką humoru i wiedzy potrafi o wszystkich eksponatach opowiedzieć. Niewątpliwie warto znać to miejsce.

Mało tego. Pan Ignacy sam jest artystą ludowym. Wykonuje co roku dla Caritasu szopki, które następnie są sprzedawane, a dochód idzie na cele charytatywne. Wykonuje również figurki drewniane, różańce, laleczki, ławki, karmniki, żyrandole, dekoruje własnoręcznie obrazy, tworzy własne kompozycje. Wszystkie swoje rzeźby rozdaje znajomym i sąsiadom bezinteresownie.

Wspomnienia Pana Ignacego wędrują również do Zespołu „Orawa”, którego był długoletnim członkiem i scenicznym partnerem Pani Marysi Mikłusiak. Wspomina te czasy z niezwykłym sentymentem. Była to na te czasy jedyna okazja, aby zwiedzić szeroki świat.

Zachęcamy do odwiedzin tego wyjątkowo sympatycznego lipniczanina, a z pewnością będą Państwo oczarowani, tak jak my.

(K.K.)

NOWE ORAWSKIE WYDAWNICTWA

„PIEŚNI ORAWSKIE” PO RAZ CZWARTY

Ukazała się bardzo cenna i ważna publikacja, czwarte wydanie „Pieśni orawskich” Emila Miki. Znajdują się w nim wszystkie melodie z wariantami ze zbioru Emila Miki z 1934 roku oraz trzy orawskie pastorałki spisane z rękopisu Emila Miki, który znajduje się w archiwum Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem. Wydawnictwo zamyka biografia Emila Miki. Książka została wydana w ramach projektu „Muzyczne dziedzictwo Emila Miki” dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego realizowanego przez Gminne Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej.

„Pieśni orawskie” Emila Miki po raz pierwszy ukazały się staraniem Związku Spisko-Orawskiego w 1934 roku w niedużym nakładzie kilkuset egzemplarzy. Zbiór ten to owoc pasji i żmudnej, pionierskiej pracy zbierackiej „Orawskiego Kolberga”, która trwała 10 lat. Autor konsultował swoją publikację pod kątem muzycznym z prof. Adolfem Chybińskim, zaś od strony gwarowej z prof. Kazimierzem Nitche.

Drugie wydanie ukazało się w 1957 roku nakładem Polskiego Wydawnictwa Muzycznego, otwierając nową serię wydawniczą z zakresu polskiej muzyki ludowej „Materiały do Polskiej Muzyki Ludowej”. Wznowienie to było niemal wiernym przedrukiem pierwszego zbioru, z kilkoma dodatkowymi informacjami m.in. uzupełniono wydanie o indeks miejscowości, warianty pieśni. Ponadto wzbogacono zbiór o siedem melodii zanotowanych przez Adolfa Chybińskiego na Orawie 23 IX 1920r. Bardzo cenna jest druga część publikacji, opracowanie muzyczne Adolfa Chybińskiego „Pieśni ludu polskiego na Orawie”, powstałe w latach 1939-1945. Jak pisze ten wybitny muzykolog zbiór Emila Miki jest „najzupełniej wystarczający, aby na jego podstawie uzyskać pozytywne wyniki badań nad

melodiami ludowymi Górnej Orawy polskiej”.

Trzecie wydanie „Pieśni orawskich” ukazało się 1996 roku z serii „Orawska biblioteka” pod redakcją ks. Władysława Pilarczyka. Zbiór ten był przedrukiem pierwszego wydania z 1934 roku. Jednak redaktor uzupełnił niektóre teksty pieśni o kilka nowych zwrotek, które sam zebrał w swoich badaniach terenowych na Orawie.

„ORAWSKI ALFABET”

Gminna Biblioteka Publiczna w Lipnicy Wielkiej wydała książkę obrazkową dla dzieci „Orawski alfabet”. Jest to pokłosie warsztatów plastyczno - literackich przeprowadzonych w ramach projektu „Orawskie inspiracje” z programu „Partnerstwo dla książki” dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Książka ilustrowana jest obrazkami malowanymi przez dzieci, uzupełniona jest podstawowymi informacjami na temat Orawy, jej kultury, przyrody i mieszkańców.

„KANY TE CASY”

IRENY GROBARCZYK

W Jabłonce 30 grudnia 2021 w Orawskim Centrum Kultury w Jabłonce odbyła się promocja książki Ireny Grobarczyk „Kany te casy...” To wydanie już drugiego zbioru orawskich gawęd tej znanej i wybitnej orawskiej pisarki.

Irena Grobarczyk pochodzi ze znanego rodu Stercułów. W jej domu rodzinnym pielęgnowano tradycje narodowe. Brat dziadka Eugeniusz Stercuła, założyciel pierwszej orawskiej apteki w Jabłonce „Pod zbawicielem”, współautor broszury „Co my za jedni”, był jednym z pierwszych „budzicieli polskości” na Orawie. Ukończyła Liceum Ogólnokształcące w Jabłonce, a następnie SN (polonistyka) w Krakowie. W roku 1968 rozpoczęła pracę nauczycielską

w Szkole Podstawowej w Zubrzycy Górnej. Jest autorką zbioru pt. „Gawędy orawskie” (Kraków 2001). Jej utwory znajdują się również w Orawskiej Czytance wydanej staraniem Wydawnictwa „Zahylina”, Rabka-Zdrój 2014 r. Publikuje również w prasie lokalnej. Wielokrotnie nagradzana na konkursach literackich.

UPAMIĘTNIE NIE POEZJI ALOJZEGO ŚMIECHA

W Orawskiej Bibliotece Publicznej w Jabłonce miała miejsce promocja ważnej publikacji, wpisującej się w długą tradycję wydawniczą orawskiej poezji. Dzięki staraniom księdza proboszcza Zygmunta Hopciasia ukazała się antologia wierszy Alojzego Śmiecha z Piekelnika, wybitnego orawskiego gawędziara, poety i rzeźbiarza.

Z posłowia:

W 2021r. mija 100 lat od urodzin Alojzego Śmiecha – ludowego artysty z Piekelnika. Artysta, który ukochał orawską ziemię i był jej wierny w swoim artystycznym wyrazie. „Miłuj te ziem” tytuł zaczerpnięty z jednego z Jego wierszy zaprasza nas do świata krowanego przez ludowego, orawskiego poetę, świata, który jest zakorzeniony, w tym co orawskie, w tym co zostało przekazane przez ojców i jest prawdziwe, swojskie, jak piekielnickie pustacie, cienie Babiej Góry, orawski ciardaś. Autor na trwałe zapisał się wśród orawskich poetów swymi wierszami nadsyłanymi na Konkurs Literacki im. Piotra Borowego oraz tych publikowanych w lokalnej prasie.

Należy cieszyć się z bogactwa literatury orawskiej, która w ostatnim czasie wzbogaciła półki czytelnicze. Dziękujemy autorom, instytucjom, sponsorom za dostrzeganie potrzeby wspierania rodzimej kultury, a Czytelników zachęcamy do sięgania po ważne i bliskie nam tematy.

(rob)

XXVIII GMINNY PRZEGLĄD MŁODYCH RECYTATORÓW I GAWĘDZIARZY IM. PIOTRA BOROWEGO W LIPNICY WIELKIEJ

Szkoła Podstawowa Nr 1

Protokół z XXVIII Gminnego Przeglądu Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. Piotra Borowego w Lipnicy Wielkiej odbywającego się w dniu 12 stycznia 2022 roku

Komisja w składzie:

1. Robert Kowalczyk – przewodniczący
2. Irena Grobarczyk – członek
3. Karolina Kowalczyk – członek
4. Stanisława Kucek – członek
5. Danuta Paplaczek – członek
6. Franciszek Pindziak – członek

Komisja po przesłuchaniu 45 uczestników ze szkół podstawowych, Liceum i Technikum w Lipnicy Wielkiej przyznała następujące miejsca w poszczególnych kategoriach wiekowych:

RECYTATORZY- KLASY 0 – III

- I miejsce: Aleksandra Mikłusiak – SP 1, kl. I
 II miejsce: Oliwia Gombarczyk – SP 4, kl. II
 III miejsca (alfabetycznie):
 Patryk Kramarz – SP 4, kl. III

Szkoła Podstawowa Nr 2

Zofia Kuliga – SP 1, kl. I

Estera Kurnat – SP 1, kl. II

Reprezentacja do Białego Dunajca: Aleksandra Mikłusiak i Oliwia Gombarczyk

GAWĘDZIARZE – KLASY 0 – III

I miejsce: Gabriela Jasiura – SP 4, kl. II

II miejsce: Karolina Kłozyk – SP 1, kl. III

III miejsce: Marcelina Gombarczyk – SP 4, kl. I

Reprezentacja do Białego Dunajca: Gabriela Jasiura i Karolina Kłozyk

RECYTATORZY- KLASY IV – VI

I miejsca (alfabetycznie):

Wiktoria Borowy – SP Kiczory, kl. V

Tomasz Łowas – SP 4, kl. V

II miejsce: Julia Jazowska – SP 2, kl. V

III miejsce: Zuzanna Antałczyk – SP 4, kl. VI

Wyróżnienia (afabetycznie):

Karolina Michalak – SP 1, kl. VI

Wiktoria Michalak – SP 1, kl. VI

Julia Pawlak – SP 1, kl. VI

Milena Wójciak – SP Kiczory, kl. V

Reprezentacja do Białego Dunajca: Wiktoria Borowy i Tomasz Łowas

GAWĘDZIARZE – KLASY IV – VI

I miejsce: Radosław Brenkus – SP 4, kl. VI

II miejsce: Michalina Kuliga – SP 1, kl. IV

III miejsce: Amelia Kramarz – SP Kiczory, kl. IV

Wyróżnienia (alfabetycznie):

Julia Bryniarska – SP 4, kl. VI

Anna Dziurdzik – SP 2, kl. IV

Izabela Kidoń – SP 2, kl. IV

Szkoła Podstawowa Nr 4

Maciej Kidoń – SP 1, kl. VI
 Emilia Kowalczyk – SP 2, kl. IV
 Bartłomiej Łyś – SP 2, kl. IV
 Hubert Marszałek – SP 2, kl. IV
 Marika Wójciak – SP Kiczory, kl. IV
 Reprezentacja do Białego Dunajca: Radosław Brenkus i Michalina Kuliga

Szkoła Podstawowa w Kiczorach

RECYTATORZY- KLASY VII-VIII

I miejsca (alfabetycznie):
 Robert Karlak – SP 1, kl. VIII
 Oliwia Kowalczyk – SP 2, kl. VIII
 II miejsce: Martyna Ziemiańczyk – SP 1, kl. VII
 III miejsce: Maja Antałczyk – SP 4, kl. VIII
Wyróżnienia (alfabetycznie):
 Kinga Brenkus – SP 4, kl. VII
 Ewelina Krzyś – SP 2, kl. VII
Reprezentacja do Białego Dunajca: Robert Karlak i Oliwia Kowalczyk

Zespół Szkół w Lipnicy Wielkiej

GAWĘDZIARZE – KLASY VII-VIII

I miejsce: Joanna Klapisz – SP 2, kl. VIII
 II miejsce: Justyna Wojtusiak – SP 2, kl. VII
 III miejsca (alfabetycznie):
 Julia Jasica – SP Kiczory, kl. VII
 Anna Lichosyt – SP 2, kl. VIII
Wyróżnienia:
 Patrycja Michalak – SP 4, kl. VII
 Amelia Słaby – SP Kiczory, kl. VII
Reprezentacja do Białego Dunajca: Joanna Klapisz i Justyna Wojtusiak

RECYTATORZY – LICEUM I TECHNIKUM

I miejsca (alfabetycznie):
 Dominika Wątorczyk – ZSO Lipnica Wielka – kl. II
 Ewelina Żegleń – ZSO Lipnica Wielka – kl. I B
 II miejsce: Anita Janowiak – ZSO Lipnica Wielka – kl. II
 III miejsce: Kacper Moczół – ZSO Lipnica Wielka – kl. III
Reprezentacja do Białego Dunajca: Ewelina Żegleń, Dominika Wątorczyk i Anita Janowiak

GAWĘDZIARZE – LICEUM i TECHNIKUM

I miejsca (alfabetycznie):
 Justyna Karlak – ZSO Lipnica Wielka – kl. II
 Artur Olesiński – ZSO Lipnica Wielka – kl. I D
 Reprezentacja do Białego Dunajca: Justyna Karlak i Artur Olesiński
Nauczyciele przygotowujący:
 SP 1: Anna Mikłusiak, Agnieszka Kłozyk, Anna Cymerman
 SP 2: Barbara Brenkus, Anna Cymenrman
 SP 4: Lucyna Łowas, Beata Rudnicka, Aniela Lach, Wioletta Błaszkiwicz
 SP Kiczory: Anna Kramarz, Wioletta Machaj
 Liceum i Technikum: Alina Kubacka, Barbara Sojka-Kidoń, Barbara Brenkus

Komisja dziękuje uczestnikom, nauczycielom przygotowującym oraz rodzicom za pracę z dziećmi i wkład w przygotowanie do konkursu.

Komisja pragnie podkreślić wyrównany, wysoki poziom młodych recytatorów i gawędziarzy. Nagrodzeni uczniowie wykazali się dobrą znajomością wybranego tekstu, poprawną interpretacją wybranej poezji oraz staranną wymową, uwzględniającą prawidłową artykulację.

Istotne jest, aby osoba recytująca dobrze interpretowała mówiony przez siebie tekst, aby podkreślić wymowę, nastrój, emocje wpisane w utwór. Należy także pamiętać że pisownia gwarowa nie zawsze jest równoznaczna z wymową.

Warto też zwrócić uwagę na dobór repertuaru – należy zadbać o to, by teksty były odpowiednio dobrane do wieku. Niestety w zaprezentowanych tekstach pojawiły się odstępstwa od właściwej realizacji gwarowej. Należy zwrócić szczególną uwagę na czystość gwary. Prosimy o niewybijanie dla jednej osoby wierszy tego samego autora.

foto: Ewa Magiera

źródło: www.lipnicawielka.pl

45. WOJEWÓDZKI PRZEGLĄD MŁODYCH RECYTATORÓW I GAWĘDZIARZY IM. ANDRZEJA SKUPNIA FLORKA

W czwartek 10.02.2022 roku w Białym Dunajcu, po rocznej przerwie, wzięliśmy udział w wielkim święcie góralskiej gwary. Laureaci naszego gminnego konkursu im. Piotra Borowego zaprezentowali się na 45. Przeglądzie Młodych Recytatorów i Gawędziarzy im. Andrzeja Skupnia Florka (etap wojewódzki).

W Szkole Podstawowej nr 2 w Białym Dunajcu uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych z Podhala, Orawy, Spisza oraz Pienin w gwarze swojego regionu prezentowali wiersz lub gawędę.

Do konkursu zgłosiło się 126 uczestników z 13 miast i gmin. W recytacji drugie miejsce zdobyła Ewelina Żegleń oraz wyróżnienie Dominika Wątarczyk i Anita Janowiak z ZS w Lipnicy Wielkiej (szkoły średnie), w kategorii wiekowej klasa VII-VIII wyróżnienie zdobył Robert Karlak. Natomiast w gawędach pierwsze miejsce zdobyła Justyna Karlak z ZS Lipnica Wielka (szkoły średnie), drugie miejsce Karolina Kłozyk SP nr 1 (klasy 0- III) oraz wyróżnienie Radosław Brenkus SP nr 4 (klasy IV-VI), i Justyna Wojtusiak SP nr 2 (klasa VII-VIII).

Serdecznie gratulujemy naszym uczniom zdobytych smreków i wyróżnień. Mamy nadzieję, że udział w tak prestiżowym etapie konkursu dostarczył każdemu z uczestników niezapomnianych wrażeń.

Grupą opiekowały się: Barbara Brenkus, Alicja Kramarz, Stanisława Kucek, Anna Mikłusiak.

źródło: lipnicawielka.pl

PODSUMOWANIE ARTYSTYCZNYCH FERII Z „BIEŁASO” W TLE

Podczas ferii nasze dzieciaki miały możliwość uczestniczyć w artystycznych ferii z „Biełaso” w tle. Biełaso to nic innego, jak określenie na Orawie koloru niebieskiego / błękitnego. Stąd nawiązanie do nieba, aniołów, krajobrazów z niebem w tle.

Pod okiem specjalistów – artystek ze Stowarzyszenia ART Orawa – Pani Magdaleny Kostrzewy – Smreczak i Pani Elżbiety Kowalczyk powstawały niesamowite prace skupione wokół tematu głównego. Największą wartością warsztatów była pasja, zapał, radość i kreatywność uczestników.

Tematy warsztatów były różne, ciekawe i oryginalne: malowane kamienie, biełase anioły i biełase serca. Na wszystkich warsztatach nawiązywano do kultury naszego regionu.

Przez warsztaty przewinęło się ok. 200 uczestników, nie tylko z naszej gminy, co nas niebawem cieszy i potwierdza tylko potrzebę tego typu zajęć.

Dziękujemy prowadzącym zajęcia za stworzenie twórczej i niezwykle sympatycznej atmosfery.

Organizatorzy: Gmina Lipnica Wielka i Gminne Centrum Kultury we współpracy ze Stowarzyszeniem ART Orawa.

(K.K.)

ORAWIANIE IM. HERÓDKA

„ORAWIANIE” „WYKOLĘDOWALI” GRAND PRIX W PODEGRODZIU

W dniach 29-30 stycznia odbył się XXV Jubileuszowy Wojewódzki Konkurs „Pastuszkowe Kolędowanie”. Jest to impreza która gromadzi grupy kolędnicze z całego województwa, zakwalifikowane drogą eliminacji przez swoje ośrodki kultury. Można więc śmiało powiedzieć, że na scenie w Podegrodziu występują najlepsi z najlepszych.

Dlatego tym bardziej miło nam poinformować że reprezentujący Gminę Lipnica Wielka „Orawianie”, prowadzony przez Eugeniusza Karkoszkę, zdobył na tej imprezie nagrodę główną. Zespół pojechał tam z „szopką” i swoją prezentacją zachwylił Jury, które przyznało zespołowi tę prestiżową nagrodę.

TELEWIZJA NA ŚWIĘTA U „ORAWIAN”

Bardzo pracowicie, rodzinie i efektywnie przebiegły ostatnie dni starego roku dla „Orawian”. A wszystko to w związku z wizytą w naszym zespole telewizji oraz redaktorów Tygodnika Podhalańskiego, którzy odwiedzili po raz kolejny już nasz zespół w związku z przeprowadzaniem projektu i warsztatami poświęconym częściowej rekonstrukcji szopki oraz jej figurek. Odbyły się więc warsztaty, w których uczestniczyły zarówno małe dzieci, młodzież jak i dorośli, a które przeprowadziła bardzo ciekawie i sprawnie pani Ewa Chmura, znana krawcowa z Zubrzyicy Dolnej. Były też wywiady na temat sposobu pracy i planów działania na przyszłość naszego stowarzyszenia „Orawianie”, o czym pięknie opowiedziała jego wiceprezes pani Aleksandra Bajus. Była też historia całej szopki, o czym opowiadał kierownik „Orawian” Karkoszka Eugeniusz. Na koniec udaliśmy się do Skansenu w Zubrzyicy Górnej, który „ożywiliśmy” na ten jeden dzień i gdzie za kolędowaliśmy, oczywiście w świetle fleszy i kamer.

Efektom końcowym wszystkich naszych działań było powstanie filmu o naszym stowarzyszeniu, zespole i zwyczaju przypominającym wspomnianą i niestety zapomnianą już formę kolędowania z szopką. Na święta ukazał się również o nas artykuł w Tygodniku Podhalańskim w wersji papierowej oraz

dotąd dwa artykuły na stronie internetowej Tygodnika Podhalańskiego. Myślę że mogę śmiało więc stwierdzić, że „Orawianie” w ramach przeprowadzonego projektu wykonali kawał dobrej roboty, która przyczyniła się do promocji naszego zespołu, naszej wsi i także naszej Orawy.

„ZESPÓŁ TO JEDNA WIELKA WSPÓLNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ”

Ostatni czas był niewątpliwie trudny dla zespołu „Orawianie” ze względu na istniejącą pandemię, a co za tym idzie różne zakazy i nakazy. Pomimo tego wszystkiego zespół „Orawianie” starał się zachować w miarę możliwości normalny tryb pracy i nauki. Braliśmy więc udział w próbach, różnego rodzaju warsztatach, konkursach zarówno przeprowadzanych metodą tradycyjną, jak i w wersji online, promując przy okazji naszą szkołę i gminę, zdobywając szereg czołowych nagród. Systematycznie prowadzimy też w naszym zespole naukę muzyki, tańca i śpiewu. Jest nas wszystkich w „Ora-

wianach” już ponad 60 osób, w tym samych uczących się grać 26 ! Aktualnie mamy więc w naszym zespole 4 muzyki, biorące systematycznie udział w konkursach (dwie muzyki dziecięce, muzykę młodzieżową, dorosłą), grupę śpiewaczą dziecięcą oraz dorosłą oraz grupę taneczną początkującą i zaawansowaną. Co jednak najistotniejsze, w zespole przybywa nam coraz więcej chętnych od tych najmłodszych, do najstarszych, chcących uczyć się tańczyć, śpiewać i grać, a „Orawianie” stał się zespołem wielopokoleniowym, gdzie na scenie niejednokrotnie spotykają się wspólnie dzieci, mamy i babcie. Udało nam się również powołać do życia „Stowarzyszenie Orawianie” które ma na celu wspomagać nasz zespół poprzez organizowanie różnych warsztatów, pisanie projektów itp.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZESPOŁU REGIONALNEGO „ORAWIANIE” IM. HERÓDKA ZA ROK 2021-2022

Styczeń - warsztaty „Orawian” z Kołem Gospodyń Wiejskich z Lipnicy Wielkiej „Skubarki z mojom babką”. Podczas warsztatów dzieci uczyły się starej metody skubania pierza i słuchały opowieści swoich mam i babć, jak dawniej wykonywało się poduszki i pierzyny. Całym warsztatom towarzyszyła muzyka i grupa śpiewacza.

- projekcja filmu z udziałem „Orawian”, „Orawskie chodniki Emila Miki”

Luty - udział zespołu w „Dniu patrona szkoły” Emila Kowalczyka.

- druga tura warsztatów „Skubarki z mojom babką”

Marzec - udział zespołu w Kiermaszu Wielkanocnym. Dzieci wraz z rodzicami wykonywały ręcznie tradycyjne ozdoby wielkanocne.

- udział zespołu w oprawie mszy Rezurekcyjnej.

Kwiecień - udział Muzyki dziecięcej, młodzieżowej, dorosłej, grup śpiewaczych: dziecięcej, dorosłej oraz solistów w „Duchowych Nutach” w Czarnym Dunajcu.

- udział muzyki „Orawian” w projekcie zorganizowanym przez SP Nr 4 w Przywarówce „Gwiazdy naszej historii”

Maj - udział grup śpiewaczych i solistów w konkursie online „Góralskie śpiewanie” w Nowy Targu. Drugie miejsce w kategorii „mistrz-uczeń”

Czerwiec - udział czterech muzyk i dwóch grup śpiewaczych w „Przednówku na Polanach” w Kościelisku, gdzie grupa śpiewacza dziecięca zdobyła drugie miejsce.

- udział Zespołu „Orawianie” w Międzynarodowym Festiwalu „Korzenie Europy” na zaproszenie fundacji „Kręgi Sztuki”. Nagroda specjalna dla kierownika zespołu Eugeniusza Karkoszka za całokształt działalności.

Lipiec - udział części naszego zespołu w warsztatach nauki tańca Orawskiego w Murzasihlu dla zespołów z Hrubieszowa i Litwy.

Sierpień - udział muzyki dorosłej w konkursie na Festiwalu Górali Polskich w Żywcu. Muzyka zdobyła wyróżnienie.

- udział muzyk zespołu „Orawianie” w „Sabałowych Bajaniach” w Bukowinie Tatrzańskiej.

- dwukrotny udział Orawian w warsztatach tanecznych zorganizowanych przez zespół „Mali Gorzowiaczy” w Zubrzycy Górnej

- udział muzyk zespołu we wręczeniu nagrody specjalnej Wójta Gminy Jabłonka „Orawski Róg” dla kierownika zespołu Eugeniusza Karkoszka, kierownika zespołu „Orawianie” podczas imprezy „Orawskie Lato” w Jabłonce.

Wrzesień - udział Orawian w imprezie „Babiogórska Jesień” w Zawoi

- dwukrotny udział Orawian w nagraniach filmu promocyjnego w Skansenie w Zubrzycy Górnej i w siedzibie Orawian.

- Nabór i występ zespołu dla nowozwierzbowanych członków „Orawian” w siedzibie zespołu.

- udział czterech naszych muzyk w Konkursie muzyk Podhalańskich w Nowym Targu. Muzyka dorosła- II gie miejsce i nominacja do Ogólnopolskiego Konkursu Śpiewaków i Kapel Ludowych w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Muzyka młodzieżowa i dwie dziecięce – wyróżnienie.

- udział kierownika zespołu w „Konkursie Muzykantów Prawdziwych” w filharmonii w Szczecinie, gdzie otrzymał III

nagrodę, oraz wręczono mu nagrodę „Oskara Kolberga”

Październik – występ grupy śpiewaczej i muzyki w uroczystościach rocznicy powstania Gminy Lipnica Wielka

- udział dwóch muzyk dziecięcych, młodzieżowej i dorosłej zespołu Orawianie w Konkursie Muzyk Podhalańskich w Nowym Targu.

- udział grupy śpiewaczej zespołu Orawianie w „Stabat Mater” w Jabłonce

Listopad – udział instruktora zespołu w Orawskich Warsztatach Folklorystycznych, mających na celu przybliżenie i naukę tańca, śpiewu i folkloru Orawskiego w zespole „Szczecinianie”

- udział solistów, grup śpiewaczych, muzyk w „Orawskim Zbyrcoku” w Jabłonce.

Grudzień – Mikołajki w siedzibie „Orawian”

- dwukrotne kolędnicze warsztaty z Zespołem „Orawianie”, na których członkowie zespołu uczyli się różnych form kolędowania na Orawie, szczególnie historii i zwyczaju chodzenia po kolędzie z szopką.

- udział zespołu „Orawianie” w nagraniach tv, w siedzibie zespołu Orawianie oraz w Skansenie w Zubrzycy Górnej. Efektem nagrań było powstanie filmu,

który ukazał się w telewizji w okresie świąt Bożonarodzeniowych.

- występ kolędniczy „Orawian” dla dzieci z Ośrodka Rehabilitacyjno - Wychowawczo - Edukacyjnego „Barka” w Jabłonce

- kolędowanie „Orawian” w Małopolskim Kuratorium Oświaty w Krakowie.

Styczeń – udział „Orawian” w sesji zdjęciowej i spotkaniu z redaktorem „Gościa Niedzielnego” efektem czego było powstanie obszernego artykułu, który ukazał się na łamach tego pisma.

- występ zespołu kolędniczego w Baborowie koło Raciborza.

- udział grupy kolędniczej z szopką w Małopolskim Konkursie Kolędniczym „Pastuszkowe Kolędowanie” w Podgrodziu, gdzie zespół wywalczył nagrodę główną Grand Prix

- udział „Orawian” w warsztatach ozdób Wielkanocnych.

- udział Stowarzyszenia „Orawianie” w projekcje „Etno Polska 2022, gdzie Orawianie zostali beneficjentem tego projektu.

*Autor tekstów o Zespole „Orawianie”
Eugeniusz Karkoszka - kierownik Zespołu
„Orawianie” im. Heródka*

BETLEJEMCY Z LIPNICY WE WROCŁAWIU

Zespół „Orawiaczy” z Lipnicy Wielkiej wziął udział w 25. Wrocławskiej Kuti organizowanej pod patronatem Przewodniczącego Rady Miasta Wrocław.

W piątek, 22 stycznia, odbyło się tradycyjne spotkanie bożonarodzeniowe wrocławskich mniejszości narodowych i etnicznych – Wrocławska Kutia. Nasz zespół zaprezentował kilka orawskich pastorałek. Głównym organizatorem Kutii, był Ihor Salamon – przewodniczący wrocławskiego Związku Ukraińców. Przy wspólnym stole spotkali się Ukraińcy, Polacy, Niemcy, Bułgarzy, Żydzi, Grecy, Austriacy, Czesi, Łużycanie, Karaimi, obecni byli konsulowie, władze miasta. Wspólna biesiada rozpoczęła się od dzielenia się prosforą, czyli kawałeczkami pszennej chleba na zakwasie, posmarowanego miodem.

W sobotę natomiast nasz zespół

przedstawił „Betlejemców” na RADOSNYM KOLEĐOWANIU – DZIEŃ JEDNOŚCI CHRZEŚCIJAN w auli ORATORIUM MARIANUM w głównym gmach UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO. Na scenie z kolędami i bożonarodzeniowymi obrzędami zaprezentowały się jeszcze:

Dziecięcy Teatr Pieśni „Solovjata” działający we Wrocławiu, Dziecięcy zespół „Barwinok”, Zespół „Wyszywanka” z Białorusi, Chór kameralny „Canta Nibiscum”, Zespół „Menstreli” z Ukrainy.

(rob)

WYNIKI GMINNEGO KONKURSU SZOPEK „ORAWSKIE BETLEJEMY” I OZDÓB BOŻONARODZENIOWYCH 2021

Protokół z XIX Gminnego Konkursu Szopek „Orawskie Betlejemy” i Ozdób Bożonarodzeniowych 2021r.

W dniu 23.12.2021 Komisja w składzie:

Mateusz Lichosyt – Wójt Gminy Lipnica Wielka, Janina Karkoszka – Radna Gminy Lipnica Wielka, regionalistka, Karolina Kowalczyk – Dyrektor Gminnego Centrum Kultury w Lipnicy Wielkiej, Stanisława Kucek – Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipnicy Wielkiej oraz Renata Martyniak – Kierownik biura Stowarzyszenia Rozwoju Orawy dokonała oceny szopek (betlejemów) i ozdób bożonarodzeniowych postanawiając przyznać następujące miejsca:

SZOPKI

Kategoria: Klasy 0 – III oraz przedszkola

Miejsce I

1. Kacper Plaszczyk kl. II SP Nr 1 Lipnica Wielka
2. Tomasz Hola kl. IIB SP Nr 2 Lipnica Wielka
3. Aleksandra Mikłusiak kl. II SP Nr 1 Lipnica Wielka
4. Tomasz Cieluch kl. 0 SP Nr 1 Lipnica Wielka

Miejsce II

1. Lena Zachora kl. 0 SP Nr 1 Lipnica Wielka
2. Oliwier Gombarczyk kl. III SP Nr 4 Lipnica Wielka
3. Marcelina Gombarczyk kl. I SP Nr 4 Lipnica Wielka
4. Marlena Węgrzycka kl. 0 SP Nr 1 Lipnica Wielka
5. Kacper Kidoń kl. 0 SP Nr 4 Lipnica Wielka

Miejsce III

1. Patrycja Michalak kl. 0 SP Nr 1 Lipnica Wielka
2. Oskar Brenkus – Owczar kl. 0 SP Nr 1 Lipnica Wielka
3. Zofia Łuka kl. 0 SP Nr 1 Lipnica Wielka
4. Paweł Dunaj kl. 0B SP Nr 2 Lipnica Wielka

Kategoria: klasy IV – VI

Miejsce I

1. Andrzej Dunaj kl. VI SP Nr 2 Lipnica Wielka
2. Gabriela Michalak kl. V SP Nr 4 Lipnica Wielka

Miejsce II

1. Paweł Hola kl. VI SP Nr 2 Lipnica Wielka
2. Norbert Pawlak kl. IV SP Nr 1 Lipnica Wielka
3. Samira Michalak kl. IV SP Nr 1 Lipnica Wielka

Miejsce III

1. Wiktoria Michalak kl. IV SP Nr 1 Lipnica Wielka

Kategoria: klasy VII – VIII

Miejsce I

1. Joanna Bandyk kl. VII SP Nr 4 Lipnica Wielka

Kategoria: szkoły ponadpodstawowe oraz dorośli

Miejsce I

1. Łucja Bandyk Lipnica Wielka
2. Michał Janowiak Lipnica Wielka
3. Jadwiga Bandyk Lipnica Wielka

Miejsce II

1. Stanisław Hola Lipnica Wielka
2. Aleksandra Bandyk Lipnica Wielka

3. Barbara Otrembiak Lipnica Wielka

Kategoria: prace wspólne oraz rodzinne

Miejsce I

1. Antosia Bandyk kl. I SP Kiczory, Zosia Bandyk lat 3 Publiczne Przedszkole w Kiczorach gr. „Pszczółki”
2. Sebastian Karkoszka kl. II , Oliwia Karkoszka kl. 0. SP Nr 4 Lipnica Wielka

Miejsce II

1. Uczniowie kl. 0. SP Nr 1 Lipnica Wielka
2. Publiczne Przedszkole w Kiczorach gr. „Żabki”
3. Izabela i Gabriel Dunaj SP Nr 3 Lipnica Wielka
4. Publiczne Przedszkole w Kiczorach gr. „Pszczółki”

Miejsce III

1. Paweł Bandyk kl. II, Antoni Bandyk kl. 0, Bartłomiej Bandyk kl. 0 SP Nr 1 Lipnica Wielka
2. Oddział Przedszkolny Kiczory

OZDOBY

Kategoria: klasy 0 – III oraz przedszkola

Miejsce I

1. Gabriela Komperda kl. 0. Kiczory
2. Magdalena Ziemba kl. IIB. SP Nr 2 Lipnica Wielka

Miejsce II

1. Tomasz Hola kl. IIB. SP Nr 2 Lipnica Wielka

Miejsce III

1. Maximilian Komperda kl. II. SP Kiczory
2. Julia Ziemba kl. 0. SP Nr 2 Lipnica Wielka
3. Gabriela Ziemba kl. 0. SP Nr 2 Lipnica Wielka

Wyróżnienie

1. Wiktoria Wilk – Juraszek kl. III. Kiczory
2. Róża Kramarz Prywatne Przedszkole w Centrum gr. „Biedronki”
3. Maksymilian Wilk – Juraszek kl. III Kiczory

Kategoria: klasy IV – VI

Miejsce I

1. Tomasz Wilk – Juraszek kl. V SP Kiczory

Miejsce II

1. Oliwia Daniel kl. V SP Kiczory

2. Paweł Hola kl. VI SP Nr 2 Lipnica Wielka
Miejsce III

1. Amelia Kramarz kl. IV SP Kiczory
2. Kamil Ziemia kl. IV SP Nr 2 Lipnica Wielka

Kategoria: klasy VII – VIII

Miejsce I

1. Patrycja Michalak kl. VIII SP. Nr 4 Lipnica Wielka

Kategoria: prace wspólne oraz rodzinne

Miejsce I

1. Klasa III. SP Kiczory
2. Klasa III Kółko plastyczno-techniczne SP Kiczory
3. Aleksandra Michalak kl. I, Kamil Michalak kl. VI SP Nr
4. Lipnica Wielka

Miejsce II

1. Klasa V SP Kiczory
2. Gabi, Max, Halina Komperda Kiczory

Miejsce III

1. Klasa IV SP Kiczory
2. Wolontariusze „Anioły Miłosierdzia” SP Kiczory

Kategoria: dorośli

Miejsce I

1. Anna Bodek Lipnica Wielka
2. Barbara Otrembiak Lipnica Wielka
3. Elizabeth Stepanek

Miejsce II

1. Stanisław Hola Lipnica Wielka
2. Mariola Karkoszka Lipnica Wielka

Komisja jest zachwycona ilością szopek i ozdób. Po tylu latach wypracowaliśmy sobie rodzinną tradycję przygotowywania prac na konkurs. Jest to dla nas niezwykle budujące. Zwracamy uwagę na samodzielność wykonania pracy, jeśli jest zgłaszana w kategorii dziecięcej lub zachęcamy do składania prac w kategorii rodzinnej. W tym roku prace na konkurs płynęły do nas również od rodaków, którzy mieszkają

poza granicami kraju. To nas dodatkowo buduje ponieważ łączy nas w tym czasie, jednoczy, zbliża i pokazuje, że piękną tradycję można kultywować wszędzie, a zainteresowanie sprawami regionu jest stale żywe. Komisja dziękuje za oryginalność i pomysłowość prac. Jesteśmy pod wrażeniem poziomu wykonawstwa, bowiem nie ma słabych prac. Jesteśmy zbudowani państwa zainteresowaniem konkursem.

fot. E.M.
tekst: (K.K.)

DWA NASZE STOWARZYSZENIA Z DOFINANSOWANIEM Z PROGRAMU ETNOPOLSKA

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

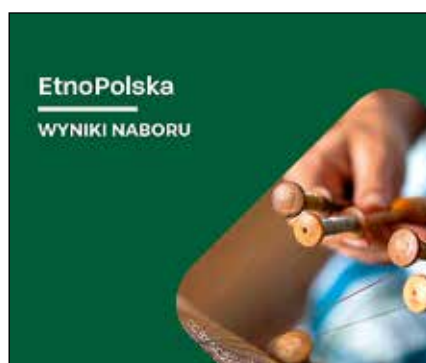
NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: EtnoPolska. Edycja 2022

Narodowe Centrum Kultury ogłosiło wyniki dofinansowania dla programu EtnoPolska. Edycja 2022. Z przyjemnością informujemy, że wśród beneficjentów są dwa stowarzyszenia z naszej gminy.

Stowarzyszenie Lipnica Wielka na Orawie otrzymała dofinansowanie na zadanie pod nazwą „Orawski Rok Obzędowy”, a Stowarzyszenie Orawianie na projekt pod nazwą: „Orawianie w swoim naturalnym środowisku – stroje pasterskie”.

Serdecznie gratulujemy i życzymy, aby dofinansowanie było szansą na rozwój obu organizacji oraz możliwością aktywnego działania naszych mieszkańców.

EtnoPolska to program Narodowego Centrum Kultury, uruchomiony w 2018 roku. Jego celem jest tworzenie warunków dla wzmacniania lokalnej tożsamości kulturowej i uczestnictwa w kulturze, szczególnie w małych

ośrodkach. Program zakłada preferencje dla zadań realizowanych w miejscowościach liczących nie więcej niż 50 tysięcy mieszkańców. EtnoPolska wspiera unikatowe zjawiska folkloru wiejskiego i miejskiego, wpływające w istotny sposób na wzrost kapitału kulturowego, aktywizację i podniesienie poziomu integracji społecznej na obszarach o utrudnionym dostępie do dóbr kultury.

Do tegorocznej edycji programu wpłynęło 1498 wniosków. Wyłoniono beneficjentów, którzy na realizację zgłoszonych przedsięwzięć otrzymają łączne dofinansowanie w wysokości 1 000 000 złotych.

(K.K.)

III GMINNY KONKURS KOŁĘD I PASTORAŁEK DLA NAJMŁODSZYCH

Protokół z III Gminnego Konkursu Kołęd i Pastorałek dla Najmłodszych, który odbył się w Domu Ludowym w Lipnicy Wielkiej w dniu 14.01.2022 roku

Komisja w składzie:

Edward Siepak – przewodniczący,
Stanisława Michalak – członek,
Karolina Kowalczyk – członek
dokonała oceny uczestników przeglądu i postanowiła przyznać następujące miejsca:

Kategoria 3-latki

Miejsce I

1. Sara Stefaniak
2. Joanna Michalak
3. Aleksandra Szeliga
4. Kamil Łowas
5. Aleksandra Kłozyk
6. Aleksandra Spyrka

Kategoria 4-latki

Miejsce I

1. Filip Stefaniak
2. Natalia Wontorczyk

Miejsce II

1. Aleksandra Cieluch
2. Wojciech Mastella

3. Dawid Kulawiak

Miejsce III

1. Gabriel Domin
2. Karina Brandys
3. Alan Kobroń

Kategoria 5-latki

Miejsce I

1. Tomasz Łyś
2. Kamila Pietraszek
3. Nikola Jasiura

Miejsce II

1. Karolina Michalak
2. Filip Mastela

Kategoria 6-latki

Miejsce I

1. Zuzanna Szeliga
2. Zofia Łuka
3. Kacper Jasiura

Miejsce II

1. Paula Diurczak
2. Laura Janowiak
3. Sabina Ogórek
4. Magdalena Kudzia
5. Kacper Kidoń

Miejsce III

1. Wiktoria Gwiżdż
2. Liliana Kobroń

3. Maksymilian Mazur

Organizatorzy dziękują wszystkim uczestnikom za piękną prezentację, opiekunom oraz rodzicom za przygotowanie dzieci do konkursu. Komisja pragnie podkreślić bardzo wyrównany i wysoki poziom zachęcając do udziału w przyszłym roku.

foto: Broniek Kowalczyk

źródło: www.lipnicawielka.pl

KOBIETY KOBIETOM MISJA LIFE CHALLENGE ORAZ TEEN CHALLENGE WINIARCZYKÓWKA

Niecodzienna akcja pomocowa została powołana na Orawie. Misja Life Challenge oraz Teen Challenge Winiarczykówka od pierwszych dni wojny uruchomiły wspólną pomoc humanitarną dla Ukrainy. Jedną z akcji jest aktywowana w Dzień Kobiet zbiórka artykułów higieny menstruacyjnej. W akcję zaangażowało się również Stowarzyszenie „Gdzie Dwóch albo Trzech” z Lipnicy Wielkiej oraz Studio Modelowania Sylwetki z Jabłonki, jak również mieszkańcy Gminy Spytkowice.

Kobiety chętnie wzięły udział w akcji. Do tej pory uzbierano około 320 szt. materiałów higieny menstruacyjnej, w tym podpaski, wkładki, tampony, specjalne chusteczki. Część materiałów trafiła do Ukrainek walczących na wojnie. W miarę możliwości organizatorzy akcji wspierają lokalnie uchodźców. Jak mówi koordynator akcji humanitarnej: „Trzy pensjonaty, które przyjęły do siebie rodziny uchodźców, w tym dwa z Lipnicy Wielkiej, wiedząc że mamy taką akcję, zwróciły się do nas z prośbą o pomoc”.

Organizatorzy składają serdeczne podziękowania wszystkim osobom, które zaangażowały się w pomoc. Zbiórka nadal trwa, można dostarczyć materiały higieniczne do siedziby Misji, lub wysłać pocztą: Teen Challenge Winiarczykówka, Winiarczykówka 1; 34-483 Lipnica Wielka

Można przekazać u partnerów akcji: Studio Modelowania Sylwetki Jabłonka ul. Sobieskiego 7 (koło Poczty)

Istnieje możliwość nadania paczki na paczkomat w Jabłonce, na nr tel. 507184476 – koordynator akcji Bogusława Górniczka lub można przelać środki na ten cel na nr konta Misji: PEKAO SA Nowy Targ 93 1240 1574 1111 0010 5339 9004 tytułem: pomoc kobietom Ukrainy.

(B.G.)

PROJEKT POZNAJ POLSKĘ. PONAD 100 TYSIĘCY ZŁOTYCH NA WYCIECZKI SZKOLNE

W 2022 roku uczniowie ze szkół podstawowych po raz kolejny będą mogli wyjechać na wycieczkę szkolną dofinansowaną w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki „Poznaj Polskę”. Na zorganizowanie wycieczek Gmina Lipnica Wielka otrzymała dofinansowanie w wysokości do 80% planowanych kosztów czyli 85.000,00 zł, natomiast pozostałe 20% finansowane jest z wkładu własnego w wysokości 21.250,00 zł.

Projekt ma pomóc w realizacji zadań mających na celu uatrakcyjnienie procesu edukacyjnego dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie im poznawania Polski, jej środowiska przyrodniczego, tradycji, zabytków kultury i historii oraz osiągnięć polskiej nauki. Przedsięwzięcie realizowane będzie do 24.06.2022 r., czyli do końca roku szkolnego 2021/2022.

W ramach przedsięwzięcia „Poznaj Polskę” zorganizowane zostanie 9 wycieczek szkolnych, m.in. do Krakowa, Lublina, Sandomierza, Warszawy i Wrocławia, w której weźmie udział ponad 350 uczniów z lipnickich szkół.

WYPRAWKA SZKOLNA DLA KOLEGI I KOLEŻANKI

Gmina Lipnica Wielka w dniach od 9 do 11 marca 2022 r. ogłosiła zbiórkę artykułów szkolnych dla dzieci z Ukrainy, które będą chodzić do lipnickich szkół. W akcję zaangażowały się wszystkie szkoły, znajdujące się na terenie naszej gminy:

1. Publiczne Przedszkole (oddział w Centrum i w Kiczorach),
2. Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi w Lipnicy Wielkiej,
3. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Józefiny i Emila Mików w Lipnicy Wielkiej,
4. Szkoła Podstawowa nr 3 im. Św. Stanisława Kostki

w Lipnicy Wielkiej,

5. Szkoła Podstawowa nr 4 im. dra Emila Kowalczyka w Lipnicy Wielkiej,
6. Szkoła Podstawowa im. Bł. Jana Pawła II w Kiczorach,
7. Zespół Szkół w Lipnicy Wielkiej.

Bardzo serdecznie dziękujemy nauczycielom, uczniom oraz rodzicom za wielką pomoc i ofiarność. Dzięki zebranych artykułom szkolnym (m.in. plecaki, zeszyty, kredki, ołówki, długopisy, farby, plasteliny i wiele innych) pierwsze skompletowane wyprawki szkolne zostały już przekazane dla ukraińskich dzieci.

KONKURS LEONARDO 2022

W dniu 31 marca 2022 r. odbył się II etap (Gminny) Międzynarodowego Konkursu Wiedzy Ogólnej „LEONARDO 2022” dla młodzieży klas VII i VIII szkół podstawowych. Konkurs ten organizowany jest przez Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich oraz Zdużenie Babia Hora. Zakresem tematycznym obejmuje zagadnienia z przedmiotów obowiązkujących w drugim etapie edukacyjnym tj. w klasach od IV do VIII (z wyłączeniem języków obcych) oraz dodatkowo wiedzę o regionie i religię. Finał konkursu odbędzie się 26 kwietnia 2022 r. w Zespole Szkół w Zembrzycach. Nagrodą dla 31 najlepszych uczestników fi-

nału głównego (w tym 20 uczniów z gmin polskich i 11 z gmin słowackich) jest dwudniowa wycieczka w dniach 27-28 maja 2022 roku – Atrakcje Opolszczyzny.

Do etapu gminnego zostało zgłoszonych 8 uczniów z następujących szkół:

1. Szkoły Podstawowej nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi w Lipnicy Wielkiej: Bernadetta Pilch, Wiktoria Wnenk, Kuba Janowiak.
2. Szkoły Podstawowej nr 2 im. Józefiny i Emila Mików w Lipnicy Wielkiej: Wojciech Rzepiszczak, Anna Lichosyt, Gabriela Kidoń.
3. Szkoła Podstawowa nr 3 im. Św. Stanisława Kostki w Lipnicy Wielkiej: Barbara Huzior, Szymon Wontorczyk.

Uczniowie mieli do rozwiązania test składający się z 32 pytań, który zawierał zarówno pytania zamknięte jak i otwarte. Naszą gminę w finale będzie reprezentować dwóch uczniów: Bernadetta Pilch (SP1) oraz Wojciech Rzepiszczak (SP2).

Serdecznie gratulujemy wszystkim uczestnikom konkursu i życzymy powodzenia w finale!

Autor tekstów na stronie
Marzena Michalak – Dyrektor Centrum Usług Wspólnych w Lipnicy Wielkiej

SKS – EDYCJA 2022

Wójt Gminy Lipnica Wielka podpisał z Małopolskim Szkolnym Związkiem Sportowym w Krakowie porozumienie o współpracy przy realizacji programu „Szkolny Klub Sportowy”. Program współfinansowany jest ze środków Minister-

stwa Sportu i Turystyki. W ramach programu SKS, w Szkole Podstawowej nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi oraz w Szkole Podstawowej nr 2 im. Józefiny i Emila Mików, prowadzone są, dla 3 grup uczniów, zajęcia sportowo-rekreacyjne. Ministerialny Program „Szkolny Klub Sportowy” ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wy-

chowania fizycznego w danej szkole. Systematyczne pozalekcyjne zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży są prowadzone w różnorodnych i atrakcyjnych formach. Istotnym założeniem jest różnorodność zajęć, dających możliwość uprawiania wielu sportów, uwzględniając m. in. regionalne i lokalne tradycje oraz możliwość uprawiania odpowiednich sportów w zależności od pór roku. Wkład własny Gminy Lipnica Wielka wynosi 690,00 zł.

M. Michalak

KAPITAN „BABIEJ GÓRY” NAJLEPSZYM ZAWODNIKIEM TURNIEJU

W niedzielę 20 lutego 2022 na hali sportowej w Niedzicy rozegrano Halowe Mistrzostwa Podhalańskiego Podokręgu Piłki Nożnej. Drużyna Babiej Góry zajęła w turnieju 2 miejsce, a najlepszym zawodnikiem (MVP) został nasz zawodnik, Kapitan Babiej Góry, Grzegorz Skoczyk.

fot. Paweł Budzyk

„PATRIOTA TO TY I JA – WSPIERANIE WYCHOWANIA PATRIOTYCZNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY” W SP NR 4

W ramach programu „Patriota to Ty i ja – wspieranie wychowania patriotycznego dzieci i młodzieży” realizowanego we współpracy ze Stowarzyszeniem Rozwoju Orawy w dniach 09-10.12.2021 roku wychowawcy klasy 0- III zorganizowali warsztaty promujące wartości patriotyczne, tj. wolność, niepodległość, szacunek do ojczyzny i symboli narodowych. Podczas zajęć uczestnicy dowiedzieli się, jak zmieniało się godło Polski na przestrzeni lat oraz poznali czym jest flaga, hymn, godło oraz co symbolizują. Na tę okazję dzieci ubrały się w kolorach barw narodowych, obejrzały film o początkach państwa polskiego, recytowały wiersze, śpiewały piosenki o tematyce patriotycznej, zaś w ramach warsztatów wykonały prace plastyczne. Na zakończenie wspólnie zaśpiewały hymn i wyrecytowały „Katechizm polskiego dziecka”. Podsumowując projekt, uczniowie wykazali się zdobytymi wiadomościami i wzięli udział w konkursie wiedzy o naszej Ojczyźnie.

Takie lekcje patriotyzmu kształtują szacunek do symboli narodowych i świadomość patriotyczną. Dziękujemy Pani Renacie Martyniak za umożliwienie udziału w projekcie.

(B. Rudnicka)

ZIMNY KWIECIEŃ CIEPŁY MAJ

Z roku na rok mamy pory roku, a w nich wiosnę - po naszymu „wiosnę”. Podobnie jak inne pory roku, ma swój czas. Wiosna kalendarzowa zaczęła się 21 marca i potrwa do 21 czerwca, to około 92 dni. Ta marcowa to przedwiosnie, zaś czerwcowa wiosna to już prawie lato, bo grzeje słońce, burzy i okropnie leje, ba! wali gradem! a człowiek za „słonecka legnie i za słonecka wstaje”.

Święta Wielkanocne, powinny być już od Niedzieli Palmowej (10 kwietnia) bardzo ciepłe i przyjemne. Jeżeli popada w Wielki Piątek to bardzo dobrze, bo to prognozuje urodzajny rok. Po Świętach Wielkanocnych przydadzą się parasole, bo będzie deszczowo i mokro. Opady zmuszą nas do ubrania po naszymu „łodzienia chrubsego”. Nastąpi załamanie pogody. Możliwe silne opady deszczu. Jak zwykle, u nas w górach i w Suwałkach, opady deszczu ze śniegiem i śnieg. Przed Świętym Wojciechem, a może po nim 24 kwietnia, a na pewno po Świętym Marku Ewangelistcie, 24 kwietnia, pierwsze wiosenne burze i ulewy. Czy przyjdzie burza od Babiej Góry? Jeżeli tak, to mówmy: „Święty Wojciechu, daj mi zdrowia, bo jestem bez grzechu ... Mawiali nasi przodkowie „na Świętego Wojciecha radość w polu i uciecha”. Nastąpiły różnorodne temperatury. Jest ciepło w dzień, a chłodno z przymrozkami w nocy. Ale „na Święty Marek, ziemia jak skwarek”. Często zdarzało się, że w ostatniej dekadzie kwietnia docierało do nas silne, prawie letnie powietrze. Niestety, kwiecień może być chłodny z silnymi

przymrozkami, bardzo niebezpiecznymi dla roślin, zwłaszcza w sadach i ogrodach. A to za sprawą zaćmienia słońca 30 kwietnia. Widoczne będzie w Ameryce Południowej, na Pacyfiku i Antarktydzie.

Ocieplenie to niestety jest zło wróżebne, zwłaszcza dla sadowników, bowiem w drugiej dekadzie mają nastąpić chłody i przymrozki, a w okresie tak zwanych zimnych ogrodników od 12 do 14 maja. Może być też zimna Zośka. Jasne niebo w nocy i w dzień – to właśnie owe przymrozki. Jak różnorodne opady, to deszcz, deszcz ze śniegiem lub śnieg. Oczywiście u nas w górach i północnym wschodzie Polski. Mogą pojawić się burze z ulewami i gradem.

Po zimnych ogrodnikach i zimnej Zośce więcej dni pogodnych, ciepłych z przyjemną temperaturą, pojawi się pod koniec drugiej dekady i na początku trzeciej dekady maja. Spacerować w maju to raj, zapach kwitnących bzów. Śpiewamy, że najpiękniejszy miesiąc to maj. Maj to miesiąc czaru, poezji i piękna jeszcze dziewczęcego. Legendy mówią, że Bóg stworzył świat w maju.

„Chwalcie łąki umajone” śpiewane po Litaniu do Matki Boskiej przy kapliczkach przydrożnych, kaplicach, kościołach oraz domach, to smak i obraz rozśpiewanego i modlącego się ludu o lepsze życie, o pokój na świecie i Ukrainę. Na pewno Pan Bóg wysłucha za wstawiennictwem Matki Bożej próśb i oddali wojnę na Ukrainie i nastanie normalne życie u nich i na świecie.

A jaki początek maja wiosny 2022 roku? Dawniej pochody pierwszomajowe, na których grałem z muzykantami w gminie, powiecie i województwie, a nawet w Warszawie w 1973 roku, jako nauczycielska muzyka „Herodki”. Obecnie 1 Maja, święto pracy i następne dni pogodne, ładne i wiosenne przy świecącym słońcu. Temperatury w dzień nawet do 25 stopni Celsjusza - opadów mało, a jak będą to przelotne. Warto wiedzieć, że 16 maja będzie pełnia Srebrnego Globu, jak również jego zaćmienie. Początek o 4:27, maksimum 6:11, a koniec o 7:55. Uwaga: „kto się w maju urodzi, dobrze mu się powodzi...”. Prysłowia ludowe mądrością narodu. I tak „gdy się w maju pszczoły roją, takie roje w wielkiej cenie stoją...”. „W maju zbiera pszczołka, zbierając ziółka, na ratunek w potrzebie i dla innych, i dla drugich, i dla siebie”.

Święta Zofia głosy rozwija. Wieść gminna głosi, że na Podhalu, w Zakopanem, na Spiszu i Orawie, na miesiąc maj mówiono „mały maj”. Po dniu matki 26 maja i Wniebowstąpieniu Pana Jezusa pogoda się zmieni. Ma dużo łać oraz grzmieć i sypać gradem. Będą zalania i podtopienia. Naszych druhów strażaków będziemy potrzebowali. Jeżeli w ostatnim dniu maja, będzie chłodna noc z przymrozkiem, to katastrofa będzie dla kwiatów, liści buków, jesionów, akacji.

Jest dzień 28 marca, a ja zatrzymuję myśli w głowie nad wiosną tegoroczną. Na polu załamanie pogody. Najchłodniej i śnieżnie na północy kraju. Marzną kwiaty, lamentują

gospodynie. A było tak ładnie, tak słonecznie w dzień. Noce musiały być z przymrozkami, bo 10 marca było 40 Męczenników z kilku stopniowym przymrozkiem. To zasada, że będzie 40 mrozów. Prawdziwe przedwiośnie zaczęło się od Świętego Grzegorza 12 marca. „Poszła zima do morza na Grzegorza”. „Święty Józef kiwnął brodą posłał zimę na dół wodą”.

Jakże piękny pierwszy dzień wiosny (21 marca), Zwiastowanie (25 marca) dzień modlitw o pokój na świecie. Dzień piękny słoneczny oraz ciepły. Mamy lub babcie spacerowały z małymi dziećmi poboczami drogi przez wieś Kiczory oraz drogą Majerówką. Tu można było czuć wiosnę, bo lewą stroną krokusy i topniejące płaty śniegu, zaś po prawej szumiąca Kiczorka - rzeczka niosąca wody z Babiej Góry. Czasem zatrzymywały się przed garażem, w którym pszczelarz wykonywał pracę z ramkami i miodem z lata zeszłego roku. Nie tylko dzieci, ale i mamy, po raz pierwszy widziały miód w komórkach sześciokątnych, w ramkach. Widziały i smakowały miód. W międzyczasie, w ogrodzie pszczoły robiły obloty i nosiły pierwszy pyłek z olszyn i leszczyn.

Trzeba wiedzieć, że dzień 25 marca jest wróżebny, co do dnia Zmartwychwstania Pana Jezusa. Pragniemy by Święta Wielkanocne były zielone i ciepłe. Jak dotychczas to były białe, a Boże Narodzenie zielone. Ów dzień, 25 marca to Zwiastowanie Najświętszej Marii Panny „jakie Zwiastowanie takie Zmartwychwstanie”. Miejmy nadzieję, że będzie ładnie słonecznie i ciepło oraz zielono.

Ostatni dzień marca. Wszędzie mgła, za 100 dni burza, a będzie ona 10 lipca. Warto sprawdzić. „Ile mgieł w marcu tyle burz w czerwcu?” głosi przysłowie. Co nas czeka w czerwcu? Bardzo wróżebny dzień 8 czerwca, bo – „gdy na świętego Norberta (6 czerwca) i Roberta (7 czerwca) i Medarda (8

czerwca) deszcz leje godnie, to łać będzie przez 6 tygodnie.” Po naszymu – „na świętego Medarda deszczu kapka, to przez 40 dni chlapka”. Okres oktawy Bożego Ciała bardzo często bywa burzowy i ulewny. Grzmi i bije gradem. Powód – dni parne, duszne i bardzo ciepłe. „W Boże Ciała burz niemało”, a będziemy go świętować 16 czerwca. Przed tym religijnym świętem, będą dni różnorodne w pogodę. Dni z ładną pogodą, prawdziwe z wiosenną temperaturą, przyjemne z przewagą cieplejszych, typowo letnich nawet do 25 stopni Celsjusza. Aura ta sprawi ulewy, burze i gradobicia. Deszcze spowodują zalania i podtopienia. Prawdopodobnie, po Bożym Ciele załamanie pogody. Nadciągną ciężkie ciemne chmury z północnego zachodu. Nastąpią noce i dni chłodne i zimne. Na Babiej Górze i w Tatrach, a także na Śnieżce spadnie śnieg. Nieprawdopodobna anomalia pogodowa pożegna naszą wiosnę kalendarzową 21 czerwca 2022 roku.

Uciekają ludzie z Ukrainy do Polski i do innych krajów, a wraz z nimi zwierzęta i ptaki. Warto wiedzieć nam wszystkim, że w 1945 roku była wiosna bardzo ciężka dla ludności naszej gminy. Zanim wkroczyć miała Armia Czerwona do Lipnicy Wielkiej mieszkańcy wsi mieli zabrać co kto może. Na wozy załadowano żywność, odzienie i dzieci. Furmanki ciągnęły krowy w jarmach do Podsarnia. Droga prowadziła przez Lipnicę Małą, Zubrzycę Dolną, Jabłonkę oraz Orawkę i Podwilk. Nad nami latały samoloty - opowiadała mi w roku 1960 mieszkanka z Kiczor, kiedy to już było 15 lat po wojnie. Przejeżdżaliśmy przez rzeczkę wozem, na którym byłam przywiązana powozem. Krowy nagle ruszyły wozem, a sznur się poluzował. Wypadłam na brzeg, potem do lodowatej wody. Mama na wozie trzymała na rękach dwuletniego brata. Nie mogła

mi udzielić pomocy. Tata zostawił krowy, które nadal szły dalej. Inny gospodarz zatrzymał krowy, a tata przyniósł mnie na wóz, gdzie mnie przebrano w suche odzienie. Była piękna słoneczna pogoda więc słonko mnie grzało i było mi ciepło. Gospodarz i jego żona przyjęli nas bardzo gościnnie. Dostaliśmy ciepły posiłek, a krowy siano, które smacznie jadły pod dużą brzozą. Bardzo tęskniłam za Kiczorami. Była kwietniowa wiosna, więc gospodarz miał umocowane naczynia do brzozy, ale dalej od domu. Sok nam smakował i był zdrowy, ale podkradany, więc należało go przestać pić. Pewnego razu przyszedł do gospodarza człowiek w mundurze z sołtysem, by sprawdzić jak się nami opiekuje.

Taką wiosnę mieliśmy 77 lat temu, a jaki obraz wiosny mamy dzisiaj. Różne były poprzednie minione wiosny - starsi pamiętają, a więc jeszcze mogłoby o tych wiosnach opowiedzieć, a młodzież zapisać lub utrwalić w komórcie lub po prostu w obrazach.

Po przesileniu dnia nad nocą, 21 czerwca, oszczędzimy wiosnę, która mija, czy chcemy czy nie. Dzień nastaje po nocy. Jedni się rodzą inni umierają. Zmieniają się rządy. Słońce nadal ogrzewa naszą ziemię. Człowiek dla drugiego staje się okrutny, po prostu wilkiem. Jak tu pogodzić słowa „będziesz miłować bliźniego jak siebie samego”. Pomagaliśmy sobie przetrwać wojnę, a obecnie w nasze strony przyjmujemy ludność z Ukrainy. Wiosna roku 2022 przejdzie do historii. Razem będziemy jeść obiad przy Wielkanocnym stole. Nam pomoże opatrność naszych patronów Polski na czele z Matką Boską Częstochowską.

Jest wiosna, są Święta. Bądźcie zdrowi! A o dobrej pogodzie dla Was, Płanetnik ze wsi Kiczory zawsze pamięta!

Ludwik Młynarczyk

„BOJYM SIĘ O CIEBIE STARODOWNY ZWYKU”

Pod takim hasłem odbyła się tegoroczna uroczystość Dnia Patrona Szkoły w Przywarówce.

Ten szczególnie dla społeczności szkoły dzień rozpoczęliśmy od złożenia znicza pod tablicą pamiątkową dra Emila Kowalczyka, a później uczestniczyliśmy we mszy świętej, odprawionej przez księży naszej parafii: Proboszcza Jerzego Bargiela i Bartłomieja Małką w intencji patrona, dyrekcji, nauczycieli, uczniów, pracowników szkoły i rodziców.

Na uroczystość przybyli zaproszeni goście: Wójt Gminy Mateusz Lichosyt, ks. proboszcz Jerzy Bargiel, ks. Bartłomiej Małek, Pani Janina Kowalczyk – żona naszego Patrona, Karolina Kowalczyk - dyrektor GCK w Lipnicy Wielkiej, dyrektor CUW Pani Marzena Michalak, Prezes Oddziału ZNP Maria Hrustek, Pan Edward Siepak-organista oraz Rodzice.

Dzień Patrona Szkoły to okazja do poznania życiorysu, dorobku i twórczości dra Emila Kowalczyka, a także zapoznania dzieci z pięknymi, ale ginącymi tradycjami naszego regionu. Stare zwyczaje zanikają, bo starsi ludzie odchodzą. Młodzi zaś zapominają o dawnych

zwyczajach, bo nie ma kto im o tym opowiedzieć.

Nasz Patron uczył kochać swoją małą ojczyznę, szanować i kultywować orawską gwarę i obyczaje. Dlatego naszym obowiązkiem jest pracować nad tym, by Jego dorobek nie został zapomniany.

W tym celu uczniowie klas 1-3 przeglądali w domu stare rodzinne albumy przedstawiające „downe zwyki”, ginące

prace domowe i gospodarskie na Orawie. Była to doskonała okazja, aby dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy związanych z rodzinną wsią i poznać zwyczaje tu panujące, a także porozmawiać ze swoimi dziadkami. Pozyskane wiadomości i fotografie posłużyły jako prezentacja multimedialna podczas akademii. Uczniowie zaprezentowali część artystyczną, w której naświetlili biografię dra E. Kowalczyka, podkreślili wyjątkowość patrona i wielowymiarowość jego działań. Informacje biograficzne przeplatane były wierszami, prezentacjami, piosenkami oraz scenką pt. „Klepanie kosy”.

Na zakończenie wystąpił Zespół Regionalny „Orawianie” pod kierownictwem Pana Eugeniusza Karkoszki, który zaprezentował dziecięce tańce i zabawy.

Goście zostali zaproszeni na wspólny obiad, przy którym była okazja do wspomnień.

Z pewnością dr Emil Kowalczyk-Patron naszej szkoły byłby dumny z uczniów, którzy starają się wypełniać jego testament.

B. Rudnicka i A. Lach

G M I N N E N O W I N Y

WYDAWCA: Gmina Lipnica Wielka,

ADRES I SIEDZIBA WYDAWCY: 34-483 Lipnica Wielka 518, tel. 18 26345-95, e-mail: gmina@lipnicawielka.pl

ADRES I SIEDZIBA REDAKCJI: 34-483 Lipnica Wielka 520, tel. 18 26345-57; 18 26346-38, e-mail: biblioteka@lipnicawielka.pl; kultura@lipnicawielka.pl

REDAKCJA: Stanisława Kucek, Karolina Kowalczyk,

SKŁAD I DRUK: Drukarnia MK s.c. 34-400 Nowy Targ, ul. Waksmundzka 63, tel./fax 18 266 48 52, e-mail: mksc@o2.pl, www.drukarniaMK.pl

NAKLAD: 450 egz.